

Delavska enotnost

Časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 28. novembra 1996 ☆ številka 54/55 ☆ letnik 55 ☆ odgovorni urednik: Ciril Brajer



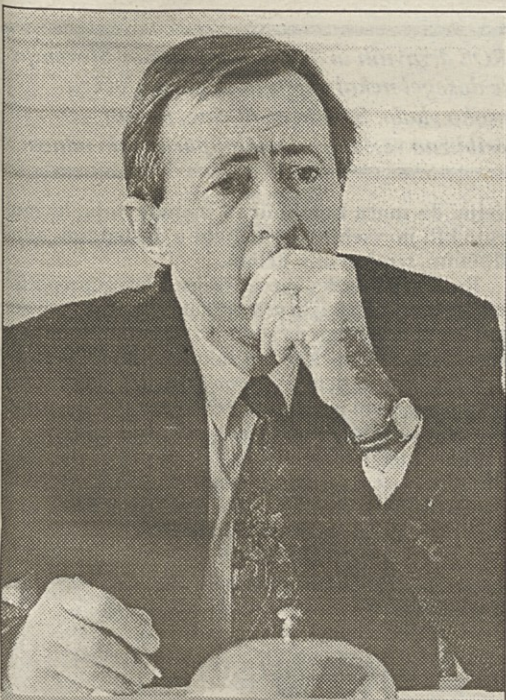
KDO HOČE POKOPATI KROPARŠKE KOVACE

Po drugem tednu stavke kroparskih kovačev **Stran 3**

DELODAJALCEM SE ŠE NAPREJ ZATIKA

Damjan Križnik, ki je posnel tole fotografijo, se spominja: Jožko Čuk, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, je kmalu po svojem nastopu nazdravil sindikalistom za upanje in obet dobrega sodelovanja enakopravnih partnerjev.

VEJA POD ČUKOM SE TRESE



ODLOČAJO INTERESI ČLANOV

Drago Ščernjavič, sekretar ROS državnih in družbenih organov Slovenije, opisuje obsežne in temeljite aktivnosti tega sindikata.

Stran 2



KAKO OMILITI POSLEDICE DAVKA NA DODANO VREDNOST

Pojasnjuje
član
predsedstva
ZSSS
Brane
Mišič

Stran 6

Pojasnilo bralcem

Naročnike obveščamo, da bosta odslej Delavska enotnost in Panorama izhajali ločeno. Še vedno ju boste dobivali na isti naslov, le da Panorama iz tehničnih vzrokov kakšen dan kasneje.

Uredništvo Panorame

sindikalni
ZAJETNIK

KAJ JE EVROPSKA UNIJA



STAVKA ZA REGRES

O sindikalnih
bojih v zasebnem
podjetju Iskra
Releji v Makolah

V PODJETJIH SPET ŠPORT



Novinarski pogovori z Dragom Ščernjavičem, sekretarjem ROS državnih in družbenih organov Slovenije, se praviloma začnejo s pregledom kopice zapisnikov o dejavnosti tega odbora in njegovih konferenc. Vsak je "uradni list" v malem in kaže, koliko dela tiči za njim: pregled aktivnosti posameznih konferenc, nizi dialogov z vlado, ministrstvi, sodišči vse tja do ustavnega, pa dopisi ekonomsko-socialnemu svetu, državnemu zboru, zapisi o delovanju znotraj ZSSS, sodelovanje s sindikati v tujini, vrsta podrobnih informacij članstvu...

Z Dragom Ščernjavičem za uvod preletiva zadnjo takšno informacijo:

»Vrhovno sodišče je s sodno odločbo odločilo, da pripada delavcem, ki so v delovnem razmerju v državnih organih, ob upokojitvi odpravnina v višini treh zadnjih bruto osebnih dohodkov. Prav to izplačilo v bruto znesku je posledica dolgotrajnih in vztrajnih prizadevanj našega sindikata.

Komisija slovenske vlade za kadrovske in administrativne zadeve je sprejela dodatne kriterije glede izplačila solidarnostne pomoči delavcem. Spet rezultat naših aktivnosti.

Ugotovili smo, da uredba o količnikih za določitev



to področje, ki bo urejal zdravo delo nasploh in rizične pogoje dela še posebej. Te bo tudi ovrednotil!

Zal bo moral poldrugi milijon tolarjev stroškov za to oceno poravnati naš sindikat sam, a gotovo se bo obrestovalo.

Konferenca upravnih enot ima 1.900 članov od 2.800 zaposlenih. Ob že naštetih aktivnostih naj tu omenim problem uredbe o sistematizaciji, saj so kršeni vsi roki za njeno uresničitev. Le redke upravne enote so od vladne kadrovske komisije dobile mnenje ali soglasje za predlagane spremembe in s tem že posegajo v materialne pravice zaposlenih.

Niti v eni slovenski upravni enoti še niso izplačali dodatkov količnikov!

ROS pač znova in znova opozarja vlado in njeno kadrovske komisije, naj socialno partnerstvo spoštuje, vsaj pri zagotavljenem obveščanju sindikatov, ki še vedno nimajo vpogleda v nekatere sklepe, ki še kako prizadenejo njihove člane.

Konferenca sindikata občin (2.200 zaposlenih, 700 članov) je še v formiranju. Moram pa vendarle reči, da je sindikat na tem področju ogromno postoril, saj je uspel zaščititi interese delavcev pri prehodu v nove občine in je uveljavil pošten, gmotno zavarovan prevzem teh delavcev.

Za naš sindikat je značilno filigransko delo.

Pri tem se včasih spotikajo ob tako nepotrebne ovire, kot je vprašanje "kdo zadržuje sindikalna vabila" in "zakaj vodje območnih geodetskih uprav zaposlenih ne obveščajo niti o temeljnih stvareh".

Konferenca sindikata carinikov (2.000 zaposlenih, 1.500 članov) in Konferenca sindikata obrambnega ministrstva (5.000 zaposlenih, 3.600 članov) sta pridruženi članici. Cariniki spreminjajo pravilnik o sistematizaciji in sindikat spremembe seveda budno spremlja in pri njih ustvarjalno sodeluje. Isto velja za pravilnik o delovni uspešnosti in spremembe zakona o carinski službi.

Konferenco sindikata obrambnega ministrstva, ki je zelo aktivna, naj predstavim z "ocvirkom", ki sem ga ravnokar pisal za zapisnik te konference:

Ponovno smo urgirali na ustavnem sodišču, naj vendarle začne postopek presoje ustavnosti pogodbe o odločbah za delo za določen oziroma nedoločen čas. Več kot eno leto melje in melje pa, ne zmore razsodbe. Naš sindikat protestira, obrača se tudi na javnost, pa nič?!

Toda trmoglavost, argumenti se vendarle obrestujejo – in ves pogovor z Dragom Ščernjavičem je nazoren dokaz, da v Sloveniji noben podpis, noben dogovor, nobena pogodba nič ne velja, če ni zraven tudi sindikalne aktivnosti. Še zakon ne!!!

»Zato bi rad na koncu poudaril oziroma ponovil, da takšnemu položaju prilagajamo taktiko in strategijo delovanja. Nikakor ne zanikam klasičnih metod sindikalnega boja. Toda vsaj za naš sindikat

ODLOČAJO INTERESI ČLANOV

osnovne plače in dodatkih ni uresničena v vseh okoljih, češ da predstojnik še ni uspel spremeniti ne dopolniti aktov o sistematizaciji. Torej nas spet čaka delo, opozarjanje, da bi uresničili zgolj tisto, kar delavcem že pripada.

Lahko to delo konkretno opišete?

»Pogosto gre za prav filigransko načrtovane in vodene sindikalne aktivnosti. Najprej seveda upoštevamo metode, ki jih narekujejo socialnopravni odnosi. Potem pridejo na vrsto vse metode iz klasične sindikalne orožarne in vse poti, ki jih predvideva pravna država.

Na primer?

»Ekonomsko-socialni svet smo obvestili, da v državnih organih kršijo predpise delovnih razmerij in zato 3.000 delavcev na nesistematiziranih delovnih mestih. Zaradi takšnih odločb smo že sprožili ustavni spor.

Ogromno nepotrebnega dela nam povzroča nenormalno veliko različnih predpisov za plačilni sistem. Kar 40 predpisov ureja to področje. Tudi Računsko

delodajalci v gospodarstvu so s pljunkom na splošno kolektivno pogodbo potisnili sindikate v bitko izčrpavanja, v fronto za pravice, ki so jih že uspeli uveljaviti...

»Naš republiški odbor je takoj in najostreje protestiral proti tej nerazumni odločitvi Gospodarske zbornice in Združenja delodajalcev. Protest je bil javen, tako na izredni konferenci ZSSS kot na protestnih shodih.

Načelno smo proti grobemu krčenju socialnih pravic delavcev. Končno zgledi vlečejo in kaj hitro se lahko zgodi, da tudi vlada začne krčiti nekatere že uveljavljene pravice zaposlenih. Takšen položaj zahteva enotnost sindikalnega delovanja in popolno solidarnost na vseh ravneh sindikalnega in medisindikalnega delovanja!

Opisujete razmerja in dosežke, ki ste jih dosegli oziroma jih še dosegate z ogromno dela v sorazmerno dolgem času. Se vam utegnejo z morebitno spremembo vlade celo podreti?

»Upam, da ne. Ne bi se smeli. Res pa so za kaj takega možnosti. Že 6 let se, na primer, borimo za zakon o državnih upravi, ki bi preprečeval možnost kadrovskih

Vse prevečkrat gore papirja in tudi denarja za tisto, kar je sindikat delavcem že izbral in celo spravil v zakone.

čistk. Še zdaj ga ni in teoretično je ogroženo 1.300 svetovalcev vlade in podobnih profilov, ki jih novi oblastniki lahko zamenjajo. Zakon bi moral zaščititi njihov delovnopравни status in tudi, če ne predvsem, kontinuirano ter s tem učinkovito delovanje državne uprave.

Vedno uporabljate pojem "državna uprava", toda zanjo in s tem za vaš sindikat je značilna velika pestrost. Morda pa bi jo lahko enkrat, čeprav na kratko, podrobneje predstavili?

»Poskusiva pa vrsti, kar z zapisniki iz nekaterih konferenc, ki sestavljajo naš ROS in v katerih smo zajeli naše aktivnosti med dvema sejama republiškega odbora.

Konferenca sindikata uprave za izvrševanje kazenskih sankcij, po domače zaporov, združuje 700 članov od skupno 900 zaposlenih. Za to področje se sprejema zakon in sindikat je dal celo vrsto pripomb in pobud, saj bo segel tudi v določene pravice zaposlenih. Po pobudah sledi seveda vztrajno in dosledno sindikalno delo.

Tako je naš sindikat z argumenti in že prav trmasti dialogom le pripravil vlado, da je sprejela uredbu o dodatkih h količnikom in tako omogočila izravnavo dodatkov s tistimi, ki so jih dosegli s stavko recimo šolniki in zdravstvo.

Tudi z delovno uspešnostjo je podobno. Od avtomatičnega izplačevanja glede na položaj v hierarhiji smo se dokopali do predloga za objektivizacijo teh meril v posameznih ministrstvih!

Ta konferenca se lahko pohvali še s pogodbo za ocenjevanje 10 delovnih mest. P znanstvenim pristopom bomo na osnovi takšne ocene omogočili boljše zdravstveno varstvo delavcev in potem sestavili pravilnik za

Konferenca sindikata pravosodja (od 2.000 zaposlenih 750 članov) je z julijsko dveurno stavko dosegla uredbu z dodatki o pogojih sindikalnega dela in pripravo uredbe o sistematizaciji. Po šestih letih so si delavci izborili tri posebne dokumente, ki jih res sprejema izvršna veja oblasti, a pomembno krojijo delo v pravosodju. Poleg omenjene stavke tudi tu velja: žanjemo rezultate analitičnega, strokovnega, dolgoročno zasnovanega in vztrajnega dela.

Konferenca sindikata davčne uprave ima od 2.100 zaposlenih 1.300 članov. Pesti jih neenakomerno oziroma neenakopravno vrednotenje nekaterih delovnih mest, razvrščanje delavcev in njihovo napredovanje. Tudi za povsem enaka delovna mesta so plače nesorazmerne in tudi tu velja, da so delavci slabo obveščeni.

Zdaj vodimo ugovore 280 delavcev, ki so se zaradi omenjenih nepravilnosti pritožili, in sindikat bo kajpak do konca branil njihove pravice. Kot smo, za primer, obranili pravice 600 delavcev, ki so v davčno upravo prešli iz agencije. Dokazljivo je zasluga sindikata, da so vsi ti delavci ubranili zagotovljene plače.

Sindikat je zavezal to in vse vlade!

ROS državnih in družbenih organov je vladi predlagal, naj se na svoji seji 7. 11. 1996 opredeli do oblikovanja in sprejema ustreznega aneksa k splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za leto 1997.

Posledica te akcije sindikata je, da je direktor vladnega urada za informiranje Borut Šuklje javno in odločno zanimal vse govorice, da kani vlada v kratkem odpovedati splošno kolektivno pogodbo za negospodarstvo. Zatrdil je, da je za vlado podpisana pogodba pač veljavna.

Ne majhna sindikalna zmaga, saj v kolikor toliko pravni državi pogodba ostaja zaveza za to ali katero koli drugo vlado!

Konferenca sindikata geodetov (650 zaposlenih, 290 članov) se ubada s temeljnimi vsebinskimi stvarmi, ki so temeljni pogoj za pravice in interese članstva.

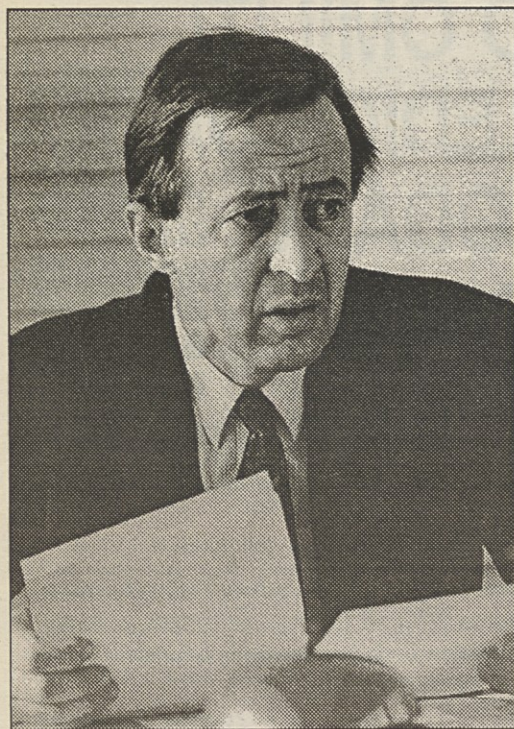
ROS državnih in družbenih organov Slovenije je dosegel nekaj ciljev, ki so zavezujoči za vsako vlado. Seveda za takšno, ki vsaj približno ve, kaj so socialnopravni odnosi.

velja, da mora kombinirati metode boja, ki morajo biti po vsebini utemeljene z doslednim, analitičnim, strokovnim delom.

Res je včasih težko, ker se pravice delavcev prepočasno uresničujejo. Zakaj bi se sindikat izčrpaval, tudi denarno, in delavcem na sodiščih od primera do primera izbral tisto, kar jim zakon že daje?! Prav tu se kaže, kako ne deluje pravna država. Toda če samo po dolgi pravni poti lahko delavec, naš član, pride do svoje pravice, bo sindikat pač stopil nanjo.

Rezultati pričajo, da je tudi to prava pot. Koliko mesecev, pa smo le dosegli, da se pripravljajo teze za zakon o javnih uslužbencih. Torej bomo tudi to, da bo po meri teh uslužbencev!«

Ciril Brajer



sodišče s sklepom ugotavlja, da so nepregledni, nekonsistentni, da delovno uspešnost ugotavljajo brez pravnega akta in podobno. Predstojniki nočejo obveščati sindikata o predpisih, ki posegajo v materialne pravice delavcev, in o takšnih kršitvah obveščamo tako vlado kot inšpekcijo za delo...

Če prav razumem, vam največ časa, energije in končno tudi denarja požre prav zavzemanje za delavčeve pravice, ki so nekeje že zapisane. Tudi

Delavska enotnost

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:



Pri založbi ČZP Enotnost je izšla brošura

POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

(z najnovejšimi spremembami in dopolnitvami).

Cena: 3.200,00 SIT + 5 % davek

Naročila sprejemamo po telefonu:
061/321-255

ali faksu:
311-956

DELODAJALCEM SE ŠE NAPREJ ZATIKA

Na torkovem pogovoru so se predstavniki sindikatov in delodajalcev dogovorili le, da se prihodnji teden še enkrat sestanejo. Delodajalci so zavrnili postopek pomirjanja, kot so ga predlagali sindikati. Ti pa se niso pripravljali pogovarjati o novi ali dopolnjeni pogodbi, preden ni jasna veljavnost dosedanjega.

Delodajalci so soglašali le, da naj bi odpovedana pogodba veljala največ do 31. marca. Če bi takrat ocenili, da pogajanja o novi pogodbi dobro napredujejo, bi njeno veljavnost morali podaljšati še do konca maja, ko poteče veljavnost socialnega sporazuma ali pa kar do sklenitve nove ali dopolnjene pogodbe.

Sindikalisti pa so menili, da morajo odpovedane pogodbe veljati do konca veljavnosti socialnega sporazuma ali pa kar do sklenitve nove ali dopolnjene pogodbe.

Drugi kamen spotike je bil delodajalski predlog vsebine nove pogodbe. Ker le-ta zelo krči že dosežene pravice delavcev, je za sindikate povsem nesprejemljiv. Delodajalci so bili pri tem pripravljeni popustiti le toliko, da lahko za začetek pogajanj sindikati ponudijo dosedanje pogodbo ali nov predlog.

Novo je tudi to, da delodajalci ne sprejemajo sindikalne

zahteve za pomirjanje. **Samo Hribar Milič**, vodja projektov na GZS, je izjavil, da bi pomirjanje prišlo v poštev le, če se obe strani ne bi mogli sporazumeti o kakršni koli spremembi kolektivne pogodbe. Cilj delodajalcev naj bi bile spremembe kolektivne pogodbe, tega pa s pomirjanjem ne bi dosegli.

Sindikati bodo verjetno zahtevali arbitriranje, ki ima podobno vlogo kot predlagano in zavrnjeno pomirjanje. Če se bodo delodajalci uprli tudi temu, pa bodo sindikati zelo verjetno začeli kolektivni spor pred pristojnim sodiščem za delovne in socialne zadeve. Predlog bi morali čimprej vložiti, saj po nekaterih mnenjih v novem letu splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo ne bo več veljala.

V minulem tednu je bila na priporočilo upravnega odbora GZS odpovedana še kolektivna pogodba za tekstilno industrijo. Kovinarjem pa pogodbe

še niso odpovedali, saj so podpisali celo navodilo, ki omogoča njeno neposredno uporabo v majhnih podjetjih. Kot nam je zatrdil predsednik Skei **Albert Vodovnik**, so mu nekateri direktorji zagotovili, da odpovedi ne bodo podprli.

Ta ponedeljek pa je predsednik GZS **Jožko Čuk** direktorje večjih podjetij in uspešnih izvoznikov povabil na pogovor. Na njem naj bi, po vabilu sodeč, odpravili »blokade«, ki so nastopile pri prenovi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Zato je nanj povabil tudi predsednike sindikalnih organizacij teh podjetij, direktorjem pa ukazal, naj zagotovijo njihovo udeležbo.

O tem neobičajnem vabilu so vodstva sindikalnih central obvestili povabljeni predsedniki sindikatov podjetij. Zlasti ZSSS se je odzvala zelo ostro. **Rajko Lesjak** je v njenem imenu javnosti sporočil, da je pri obrambi odpovedi pogodbe Jožko Čuk izgubil kompas, ker njegovo okolje odpovedi ne podpira. To, da naj bi direktorji zagotovili udeležbo sindikalistov, je Lesjak označil za preživeli način pritiska. »Povabilo je grobo

vmešavanje v ustavno zagotovljeno svobodo sindikalnega delovanja. ZSSS obsoja sklic tega sestanka in iskanje podpore za svoja dejanja na napačni strani,« je zapisal.

Kot smo izvedeli iz različnih virov, udeleženci sestanka, med njimi je bilo tudi sedem sindikalistov, Čukovih namenov niso podprli. Več direktorjev mu je povedalo, da jih je hotel sprejeti z delavci, zato morajo reševati spor, ki ga je on zakuhal. Podjetja so res v težavah, vendar ne zaradi previsokih plač in drugih pravic delavcev. Direktorji sploh ne pomislijo, da bi kršili pogodbe, saj varčevanje pri delavcih ni prava rešitev za podjetja. Namesto kolektivnih pogodb je treba spremeniti gospodarsko politiko. Še težje besede je moral poslušati od sindikalistov, tudi to, da je uporabil balkansko potezo.

Jožku Čuku se je pogovor z direktorji in sindikalisti torej izjalovil. O njegovih rezultatih, čeprav je že vabilo razburkalo javnost, ni izdal niti javnega sporočila. Še pred nekaj dnevi pa se je hvalil, da občila objavo vse, kar želi povedati.

Franček Kavčič

Veja pod Čukom se trese



Piše: Cyril Brajer

Enostavna logika, da tako pomemben dokument, kot je splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo, ki dobesedno kroji življenjsko usodo dobrih dela slovenskega delavstva, enostavno mora veljati, dokler partnerji ne sklenejo novega, je za delodajalske buče očitno pretrd oreh.

Tudi tega, da se kaže o novi pogodbi, pa naj bo ta potem takšna ali drugačna, pogajati na temeljih obstoječe, ne zmorejo dojeti.

Že v šoli so nam razložili, da se je dobro poštevanko naučiti na pamet, saj to potem olajša zahtevnejše računske operacije. Ker je Gospodarska zbornica Slovenije glede samih osnov socialnopravnih odnosov in pogajanj pač večkrat zanikala, da je enkrat ena ena, je seveda zdaj od nje nesmiselno pričakovati tehtne, strokovne argumente, ki jih sindikati in tudi javnost od nje tako vztrajno zahtevajo.

Več kot razumljivo je torej, da ta od države vsiljeni in z državnim zakonom vzdrževani predstavnik delodajalcev vse bolj brca v temo in na glavo (res dokazano trdo) skače v kalno vodo, od katere gladine do dna je za varen skok vse premalo prostora.

Tako je gospodarska zbornica storila vrsto neumnosti, za katerih vzroke ve le sama, ali, vsaj sodeč po izjavah vse večjega števila direktorjev, niti sama ne. Ni čudno, da se kot črnega vraga boji komisijske za pomirjanje. Prednjo bi menda le morala stopiti s trdnjimi argumenti.

Zato so sindikati predsednika zbornice **Jožka Čuka** morda le prenačljeno obsodili, ko je direktorje pozval, naj na poltajni sešestanek pripeljejo tudi sindikaliste iz svojih podjetij, češ da s tem kliče nazaj preživle metode boljševističnih časov.

Takšnih norosti človek običajno ne počne zaradi nostalgije po svinčenih časih, ampak iz golega strahu. Prav za paniko je značilno, da v njej ne popravljaš že storjenih neumnosti, katerih posledice so jo pravzaprav povzročile, ampak počneš nove in nove. Strah pa kajpak z njimi le raste!

KOVINARJI PRIPRAVLJAJO POVEČANJE ČLANARINE

Republiški odbor Skei je na seji v torek v Radovljici sprejel predlog sklepa o povečanju članarine na odstotek od bruto plače. Če bo v organizaciji dobil zadostno podporo, ga bo potrdil na svoji prihodnji seji, ki naj bi bila 15. decembra. Kratka razprava o predlogu povečanja članarine, o čemer se pogovarjajo že leto dni, je pokazala, da ga podpira čedalje več članov republiškega odbora. Tam kjer so članarino že povečali, ni prišlo do izstopanja članstva, ampak do novega vpisovanja.

Na seji so obravnavali tudi predlog finančnega pravilnika ZSSS in menili, da naj temelji na ustreznih

pravilnikih sindikatov dejavnosti.

Ker so v Revozovem Skei nameravali izdati lastne članske izkaznice, bo republiški odbor na decembrski seji obravnaval projekt članske izkaznice Skei. Pripravil bodo tudi preglednico svojih kadrov v podjetjih in območjih.

Franci Žabrl, predsednik Skei v Domelu in Gorenjske, je na seji poročal o ponedeljkovem sestanku pri Jožku Čuku. Udeležil se ga je zlasti zato, da bi sklicatelju povedal, kar mu gre. Več o tem poročamo posebej.

Člani republiškega odbora so se seznanili tudi z razmerami v Iskri Relejih iz Makol, nastalih med stav-

vko, o kateri obširneje poročamo v Zaupniku. Izrazili so vso podporo stavkajočim delavkam, ki jim bodo v pravičnem boju z delodajalci še naprej pomagali. Marsikaj grdega so rekli o Viktorju Korošcu, direktorju tega podjetja, ki naj bi bil eden od tistih, ki so podjetje kupili skoraj brez denarja. Podprli so tudi sekretarja območnega odbora Skei za Podravje **Edmunda Ozimiča**, ki ga je Korošec ožigosal za potapljača podjetij. Skei bo od Korošca zahteval, naj se Ozimiču opraviči, saj prihaja le v podjetja, kamor ga kličejo prizadeti delavci. Skei bo preprečil zaroto, ki jo Korošec s še nekaterimi direktorji kuje zoper Ozimiča.



Albert Vodovnik, predsednik Skei, je dan pred sejo dočkal Abrahama. Podpredsednica republiškega odbora **Jožica Hercog** mu je v imenu kolegov čestitala in njemu ter Skei za želela novih uspehov. Čestitkam in dobrim željam za naprej se pridružujemo tudi v uredništvu Delavske enotnosti.

Govorili so tudi o položaju po odpovedi splošne kolektivne pogodbe in večine pogodb dejavnosti. **Albert Vodovnik** je ugotovil, da 80 odstotkov podjetij izpolnjuje kolektivno pogodbo dejavnosti. Dejal je tudi, da tudi strokovnjaki gospodarske zbornice ugotavljajo, da odpoved ni bila najbolj pametna. Prav zato naj bi se v zbornici ogrevali za skupno akcijo s sindikati, s katero bi izsilili večja vlaganja v gospodarstvo, ki bo sicer še nazadovalo.

Kar zadeva kolektivno pogodbo dejavnosti, je Vodovnik prepričan, da bi tudi v primeru takojšnje odpovedi veljala še dve leti, saj odpovedi prej ni mogoče uveljaviti. Kovinarje in druge delavce bi lahko ogrozilo le neizvajanje pogodbe dejavnosti, do česar bi lahko prišlo, če pravna država ne bi delovala. Vodovnik je poročal tudi o pogovoru z generalno sekretarko Gospodarske zbornice Slovenije **Francko Ga-**

bron. Člani vodstva Skei so ji povedali, da ne podpirajo podpisa nove splošne kolektivne pogodbe, saj je ne potrebujejo. Na tem pogovoru so po Vodovnikovi besedah tudi ugotovili, da sindikati s področja gospodarstva podpisa nove splošne kolektivne pogodbe za negospodarstvo ne bodo mogli podpreti, saj imajo zaposleni tu že višje pravice kot v gospodarstvu.

O notranjih razmerjih v statutu ZSSS je Vodovnik ugotovil, da so zapisana pravilno, problem so le izvedbeni akti. Namesto s kolektivnimi pogodbami naj se Zveza ukvarja s pokojninskimi in zdravstvenim zavarovanjem ter z drugimi skupnimi zadevami vseh zaposlenih. Iz kratke razprave je možno povzeti le, da so se odnosi med Skei in ZSSS po odpovedi splošne kolektivne pogodbe znova zaostri. Zato so se dogovorili za pogovor, ki naj bi jih izboljšal.

F. K.

KDO HOČE POTOPITI KROPARSKEGA KOVAČA

Delavci Kovača iz Kroke stavkajo že drugi teden, ker jim direktor še ni izplačal septembrske plače. O razlogih za stavko in izhodu iz težkega položaja smo se pogovarjali s člani stavkovnega odbora, direktorjem in obema lastnikoma. Sodeloval je tudi predsednik območnega odbora Skei za Gorenjsko **Franci Žabrl**. Iz tega, kar mo slišali, je jasno le, da je problem težavnejši, kot ga prikazujejo lastnika in da stavkajoči prav zato ne nameravajo odnehati. Gre namreč za njihove pravice, ki so jih lastniki dolžni zagotavljati.

Kovač d. o. o. je nastal pred dvema letoma, ko je Plamen iz stavbe Slovenskih železarn začel razprodajati svoje stranske dejavnosti. Novo podjetje sta takrat kupila **Metod Staroverski** in **Branko Kržišnik**, prvi je postal tudi njegov direktor. V Kovaču se je zaposlilo 20 bivših delavcev Plamena, za katere je novo podjetje prejelo tudi odpravnine. Ker od ustanovitve zdaj minevata dve leti, se delavci bojijo, da se jih lastnika hočeta odkrižati.

Kot so nam povedali delavci, ki stavkajo pod vodstvom svojega sindikata, Skei, so do začetka letošnjega leta letos normalno delali. Plače in vse drugo po kolektivni pogodbi so redno prejemali. Januarja pa so plače začele zamujati, zamude so se iz meseca v mesec večale. Prvič, le opozorilno, so stavkali 2. septembra, sedanjo stavko so začeli 19. novembra. Zadnjo plačo (za avgust) so dobili 14. oktobra. Zahtevajo izplačilo zamujene plače za september. Ker je medtem

potekel rok za oktobrsko plačo, zahtevajo tudi to. Od direktorja in obeh lastnikov pričakujejo tudi sanacijski program.

Metod Staroverski in **Branko Kržišnik** sta jih tudi vpričo nas skušala prepričati, naj stavko prekinemo, ker ne daje koristnih rezultatov. Povedala sta jim tudi, da podjetju povzročajo škodo in postavljajo vprašanje njegovega obstoja. Staroverski je s podatki dokazoval, da Plamen, za katerega po pogodbi opravljajo različna dela (skladiščenje in vlečenje žice, distribucija in prevozi, vzdrževanje, družbena prehrana), dolguje njihovemu podjetju 12,5 milijonov tolarjev. Bilec in druge uradne listine kažejo, da je Kovač lani in letos v prvem polletju posloval pozitivno. Podjetje prav tako nima nobenih kreditov, le obdavčitev je ni plačalo le računov v višini dva milijona tolarjev. Kovač torej posluje pozitivno, ogroža ga le Plamen, ki račune za opravljeno delo plačuje z zamudo ali pa sploh ne. Tako Staroverski.

Na naše vprašanje, kako sta s partnerjem postala lastnika Kovača, pa je Staroverski povedal, da sta za registracijo podjetja, ki naj bi bilo sedaj vredno milijon in pol mark, plačala poldrug milijon tolarjev. Za nakup strojev sta porabila pol milijona mark. Za kuhinjo in druge poslovne prostore jima Plamen vsak mesec zaračunava po 13.500 mark, kar sproti plačujeta, le prvo leto sta bila najemnine oproščena.

Staroverski pravi, da je za zamude plač kriv Plamen tudi zato, ker jim zmanjšuje obseg naročil. Zaradi tega v Kovaču letos opravijo le polovico planiranega dela. Stavkajoči delavci pa temu podatku ugovarjajo, češ da v letošnjem letu še nobenega meseca niso končali z rdečimi številkami. S Staroverskim se strinjajo, da imajo manj delaz vlečenjem žice, več pa da so ustvarili pri prehrani, saj kuhajo tudi za nekatera nova podjetja. Dodajajo tudi, da so ob ustanovitvi Kovača ljudje iz vodstva Slovenskih železarn opozorili Staroverskega in Kržišnika, da ne smeta računati le na Plamen, ampak morata iskati delo in zaslužek tudi drugje.

Stavkajoči delavci in direktor Kovača so omenili tudi velike težave Plamena, za katerega se je še pred dnevi javno trdilo, da je saniran. Zdjaj pa naj bi po neuradnih podatkih imel

skoraj 300 milijonov tolarjev dolg. Bivši direktor Plamena **Sašo Jevšnik** (zdaj je na enakem mestu v Verigi Lesce) naj bi bil prav zaradi tega zamenjan. Slišali so tudi, da so zaradi težav v Kropi preložili načrtovano združitev Plamena in Tovila iz Ljubljane, zaenkrat je v Kropi prišel le Tovilov direktor. Po Kropi in med sindikalisti na Gorenjskem krožijo tudi govorice, da je **Alojz Vrečko**, predsednik Koncerna Slovenskih železarn, odstopil. Že dalj časa se je vedelo, da ne more normalno sodelovati s predsednikom nadzornega sveta Jožetom Hujšom. Če je res odstopil, so težave v tem državnem koncernu verjetno veliko večje, kot jih je Vrečko prikazoval javnosti.

Metod Staroverski je bil do februarja 1993 poklicni predsednik Plamenovega Skei. Zatem je bil vodja službe za kadrovske zadeve. Julija 1994 pa je bil proglašen za tehnološki presežek. Z uvrstitvijo na ta spisek se je strinjal, ker je bilo hkrati delavci prešli v novo podjetje. Pri tem je lahko računal na denarno pomoč Slovenskih železarn in ministrstev. Čeprav bi kot bivši sindikalni zaupnik takrat še lahko užival zaščito, se ji je odrekel. Enako je ravnal tudi **Branko Kržišnik**, ki je prav tako užival sindikalno imuniteto.

Staroverski pravi, da sta za registracijo Kovača in nakup strojev porabila del svojih odpravnin in tudi odpravnine za prevzete delavce. Stavkajoči delavci dodajajo le, da so nanje pritiskali, naj se odpravninam odpovedo v korist svoje zaposlitve v novoustanovljenem podjetju. Marsikdo je zato takrat mislil, da je to zanj edina možnost.

Za nameček moramo dodati, da stavkajoči delavci Kovača menijo, da je njihov direktor in solastnik podjetja med najbolj zaslužnimi, da se je Plamen leta 1992 obdržal. Staroverski je namreč vzorno vodil stavko, ki se je končala s sanacijo takratnega težkega bolnika.

Današnjega direktorja in solastnika Kovača pa delavci obsojajo zlasti zaradi tega, ker je znal poskrbeti zase in več članov svoje družine. V Kropi je obnovil in polepal tudi veliko in ugledno hišo svoje družine.

Za izplačilo zamujene plače za september zdaj Staroverski skuša najeti kredit. Še isti dan, ko jo bo izplačal, bo prisiljen iskati denar tudi za oktobrsko plačo. Konec stavke se lahko zelo oddalji. Kot pravi Staroverski, bi nadaljevanje stavke še za en teden Kovača pokopalo. Hkrati pa pravi, da je podjetje vredno veliko, ker nima dolgov in zato ne more biti potopljeno. Na stavkajoče se jezi tudi

zato, ker delo onemogočajo tudi njemu.

Delavcem skuša dopovedati, da plače zamujajo tudi v Plamenu, Reskarju in Tehservisu (zadnji podjetji sta nastali enako kot Kovač). Prepričan je, da bi se združeni delavci Plamena in iz njega nastalih podjetij lahko učinkoviteje bojevali za svoje pravice. Predsednik stavkovnega odbora **Martin Miler** mu odgovarja, da stavkajo proti njemu kot direktorju in lastniku, ne pa proti Plamenu – čeprav vedo, da ta dolguje Kovaču kar precej denarja. Miler še dodaja, da je Staroverski k neplačanim fakturam prišel velike obresti, teh pa menda nihče ne plačuje. Prav zato naj bi Plamen na račun svojega dolga Kovaču te dni namesto petih milijonov nakazal le tri.

Stavkajoči se z direktorjem in lastnikoma strinjajo le o tem, da Kovača marsikdo želi pokopati. Kdo in zakaj naj bi to naredil, pa nam nihče ni hotel ali vedel povedati.

Ko sem se po vrnitvi iz Kroke za mnenje o teh zapletih vprašal še **Francija Žabrla**, mi je povedal le, da se boji, da bo direktor skušal delavce odvrti od stavke s tršimi metodami. Tako kot naši sogovorniki iz stavkovnega odbora smo tudi mi prepričani, da noben sindikalist, če hoče dobro sindikatu, ne bi smel postati, lastnik in direktor podjetja in na ta način prevzeti bivših sodelavcev, s katerimi je prej delil dobro in slabo in jih celo vodil v pravičnem boju.

Franček Kavčič

28. novembra 1996

Sindikalna lista

Prvi del

1. Dnevnice	november 1996
- cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
- polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
- znižana dnevica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrini (od 26. 7. 96 dalje)	24,84
3. Ločeno življenje	48.184,00
4. Prenočišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	12.046,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje junij-avgust 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 76.445 SIT.

1. Jubilejne nagrade

- za 10 let	38.610,00
- za 20 let	57.915,00
- za 30 let	77.220,00

2. Nagrada ob upokojitvi

231.660,00

3. Solidarnostne pomoči

77.220,00

Vir: Zavod RS za statistiko

Strokovna služba ZSSS

Opomba: Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec oktober, november in december 1996	55.061 SIT
2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje junij-avgust znaša	120.461 SIT

Strokovna služba ZSSS

Kaj je Evropska unija



Piše: Metka Roksančič

Evropska unija je supranacionalna ureditev držav članic. Ni država, nima lastnosti pravne osebe. Je pogodbeni ureditev, na katero so države članice prenesle točno določene pristojnosti. Toliko, kolikor je potrebno za doseganje pogodbeno določenih ciljev.

Evropska unija je pojem za tri ločene pogodbe, ki so oblikovale skupnosti:

- Evropsko skupnost za premož in jeklo (ESPJ),
- Evropsko gospodarsko skupnost (EGS, nato ES, zdaj EU),
- Evropsko atomsko skupnost (EAS)

S pogodbo o Evropski uniji, podpisani leta 1992 v Maastrichtu na Nizozemskem, je stopila v veljavo 1. novembra 1993, je prišlo do skupne

Evropska unija temelji na pravno obvezujočih pogodbah, ki jih države članice morajo izpolnjevati. Med državami članicami in institucijami EU prevladuje **pravni zakon**. Kršitve ali spore med državami članicami in institucijami Skupnosti rešuje Evropsko sodišče.

Z maastrichtsko pogodbo (ali pogodbo o EU) je bil 1.1.1993 formalno ustanovljen enoten evropski trg, kar pomeni, da so bile odpravljene ovire za svobodno gibanje

- ljudi,
- blaga,
- kapitala,
- storitev na celotnem območju Skupnosti.

Poleg teh štirih svobod, ki so zapisane v pogodbah, so ostali cilji še oblikovanje in izvajanje splošne politike na rastočem številu področij.

Evropska unija dosega svoje cilje predvsem z izvajanjem:

- skupne politike (kmetijstvo, ribištvo, transport, zunanja trgovina, konkurenca, razvoj, regionalna politika, energija, carinske zveze),
- skupnih akcij in programov (raziskave in razvoj, telekomunikacije, koordinacija ekonomske politike držav članic za zagotovitev gospodarske in socialne kohezije, socialna politika, ekonomska in denarna zveza).

Zakaj toliko o pogodbi o EU? Zato, ker predstavlja ta pogodba še en mejnik na poti do evropske integracije in je dopolnjena z novimi oblikami sodelovanja.

Pridobitve Pogodbe o evropski uniji so:

- državljanstvo Unije
- vsi državljani držav članic so državljani unije
- vsi imajo pravico se svobodno gibati in svobodno živeti znotraj ozemlja držav članic

- glasovati in kandidirati kot kandidati na okrožnih in evropskih volitvah v državni članici, kjer stanujejo
- do zaščite s strani diplomatskih in konzularnih oblasti katerekoli države članice

- vložiti peticijo parlamentu in oddajo vlogo varuhu človekovih pravic
- ekonomska in monetarna unija (EMU)

- ekonomska unija: smernice ekonomske politike držav članic in nadzorovanje ekonomskega razvoja vsake posamezne države članice in v Skupnosti.

- monetarna unija: najkasneje od 1.1.1999 bo unija imela enotno valuto (EKU) in novo institucijo Evropsko-centralno banko

- politična zveza z naslednjimi komponentami:
- skupna zunanja in varnostna politika

- povečanje vloge Evropskega parlamenta
- povečanje pristojnosti Skupnosti

- skupna politika na področju prava in domačih zadev (npr. imigracija, azili, vize, itd).

Evropska unija ima danes 15 držav članic s skupaj približno 370 milijoni prebivalcev in predstavlja največji trgovinski blok na svetu.

Literatura: 1. Šinkovec J.: Evropsko pravo, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 1996; 2. Evropska komisija: Evropska unija - vaša sosed, Office for official publications of the European communities, Luxemburg, 1995

(Prispevek ni lektoriran)

sindikalni



STAVKA ZA REGRES

Čeprav delavke in delavci zasebnega podjetja Iskra Releji iz Makol stavkajo že od 13. novembra, jim vodstvo podjetja še vedno ni izplačalo letošnjega regresa za letni dopust, kar je njihova stavkovna zahteva.

»Namesto da bi se direktor podjetja Viktor Korošec s stavkovnim odborom korektno pogajal o izpolnitvi stavkovne zahteve in izplačilu regresa, uporablja različne oblike pritiska, da bi stavko zadušil, s čimer krši tudi določila zakona o stavki,« pravi sekretar območnega odbora Sindikata kovinske in elektroindustrije v Podravju Edi Ozimič. »Zaposleni v tem podjetju so bili v boju za svoje pravice prisiljeni uporabiti stavko, saj so njihove upravičene zahteve naletele pri vodstvu podjetja na povsem gluha ušesa. V zvezi s tem velja opozoriti, da so morali delavci tudi lani izsiliti izplačilo regresa s stavko, ki je trajala tri dni. Lani so se delavci na pogajanjih odpravljali 30 odstotkom regresa v korist podjetja za ohranitev delovnih mest.«

Večina stavkajočih zasluži po 37.000 tolarjev

Edi Ozimič posebej poudarja, da delavke in delavci podjetja Iskra Releji nujno potrebujejo regres za letni dopust, da bi se lažje prebili iz meseca v mesec, saj so plače v tem podjetju izredno nizke. Večina stavkajočih prejema mesečno okoli 37.000 tolarjev neto plače.

Ker so bila vsa pogajanja med sindikatom in vodstvom podjetja o izplačilu regresa neuspešna, je sindikat 6. novembra napovedal stavko. Doslej so delavci namreč prejeli le 25.000 tolarjev regresa v bonih. Tudi po napovedi stavke si je stavkovni odbor prizadeval, da bi problem rešili s pogajanjem. »Vendar pa je dan pred začetkom napovedane stavke di-

rektor Korošec poslal sindikatu dopis, v katerem priznava zakonite pravice delavcev, hkrati pa črno na belem piše, da te pravice v nobenem primeru ne bo izpolnil. Zaradi vsega tega je območni odbor Skei za Podravje podjetje Iskra Releji že prijavil inšpektorju za delo. Obenem smo inšpektorja obvestili, da je delodajalec v času stavke izdal večjemu številu delavcev sklepe o čakanju na delo, nekaterim pa celo prekinil pogodbe o delu za določen čas. Inšpektorja za delo smo zaprosili, naj skladno z zakoni in svojimi pooblastili takoj ukrepa,« pravi Ozimič.

Pritiski na stavkajoče

»Direktor podjetja Iskra Releji se zavzema za to, da bi stavkajoči po sodni poti uveljavili pravico do regresa. Vendar pa sindikat na to ne more pristati, saj so delavci s pomočjo sindikata že v prejšnjih letih na delovnem sodišču vložili tožbe za izplačilo regresa za letni dopust za leta 1992, 1993 in 1994 - do danes pa ni bila na sodišču razpisana še niti prva obravnava, kaj šele da bi delavci dočakali pravnoomočno sodbo, ki bi bila izvršljiva!«

Vodstvo podjetja poskuša po Ozimičevih besedah delavce zadržati. »Direktor je najel varnostno službo in stavkajoče dobesedno 'zaklenil' za ograjo podjetja. Prav tako krši 46. člen panožne kolektivne pogodbe, ker s svojimi odločitvami omejuje delovanje Skei v času stavke.«

Ker se pogajanja med stavkovnim odborom, ki ga vodi Marija Umiljenovič, in vodstvom podjetja še niso začela, so člani sta-

vkovnega odbora poslali direktorju Viktorju Korošču pismo. V njem ga pozivajo, naj pripravi v zvezi s stavkovno zahtevo konkretno ponudbo, namesto da brez uspeha poskuša zadušiti stavko.

Stavkovni odbor je vodstvo podjetja seznanil še z nekaterimi drugimi stališči in zahtevami. Če do 29. novembra delavci ne bodo dobili plače in materialnih prejemkov za mesec oktober, bodo stavkajoči svoje stavkovne zahteve razširili. Stavkovni odbor prav tako opozarja direktorja, da zaradi »mizernih plač« delavci potrebujejo regres za letni dopust za preživljanje svojih družin, zato se

mu ne morejo odpovedati. »Do sled smo se delavci dovolj odrekli v korist podjetja, vendar pa zaradi tega naš materialni položaj ni izboljšal,« so stavkajoči splošno ročili vodstvu podjetja.

Bodo prišli stavkokazi?

Stavkovni odbor sumi, da delodajalec namen stavkajočim zamenjati z drugimi delavci. V zvezi s tem ga opozarja na 1. odstavek 14. člena Zakona o stavkah delodajalca v času stavke prepoveduje zaposlovati nove delavce, ki bi zamenjali udeležence stavke. Delavci podjetja Iskra Releji v boju za svoje pravice očitno mislijo poklekniti pred pritiskom dstva podjetja. Zahtevajo korektno pogajanja ali izpolnitev stavkovne zahteve.

Tomaž Korošec

Dolgo sem premišljevala ali naj zapišem na list papirja in tudi Vam zaupam kdo pomeni kraje spanec. To je »ISKRA RELEJI MAKOLJE«. Zakaj se vračamo v stare kraje, da si moramo s stavko priboriti tisto, kar nam pripada po zakonu.

Ali se delodajalec morda odpove kateremu členu v zakonu za boljši jutri?

Je morda delodajalec nenaznan? Kdo mi lahko odgovori?

Prosim povejte sedaj tukaj za katere stvari doživite, da smo krivi delavci, da slabo posluhamo.

Govorim v svojem imenu, da v tej tovarni je del mese, vendar sem se morala s podpisom odpovedati odpravnini. S podpisom se zatajila svojo delo, svoje odrekamje za boljši jutri, svojo mladost. Zakaj?

Kje ste dovrezani noži? Sedaj tukaj pred direktorjem povejte, da bi tudi Vi radi imeli regres.

KAR SKRIVAJTE SE, SAJ VAM GA BODO NORE BABE PRIBORILE. Romana Logar, bivša direktorica Agencije za plačilni promet je povedala po televiziji, da so s privatizacijo tovarni pokradli v Sloveniji za trikratno vrednost OD za mesec avgust-bruto. To je znesek, ki se rabi za vse zaposlene v Sloveniji.

Je z našo privatizacijo vse OK?

Kdo se boji stečaja? Tisti, ki vedo, da se z delom ne bodo mogli uveljaviti, ker so s tožarjenjem daleč prišli.

Ko sem se poslavljala od ISKRE spoznavam, da jih je kar precej v tej tovarni. Sem človek, ki rad vsakemu pomaga, ampak enim sedaj z žlico vode ne bi.

To je izpoved moje neprispane noči. Imam pa jih še veliko. Želim, da bi bila ena najkrajših stavk. Od obljub se ne da živeti, ker vsepovsod hočejo od nas samo denar, denar, denar... Tudi v brezplačnem šolstvu.

OBSTAJAJO TRI KRONE: SODNIKOVA, DUHOVNIKOVA IN KRALJEVA

OD VSEH TREH JE VIŠJA KRONA DOBREGA IMENA!

Valentina

V PODJETJIH SPET ŠPORT?

Odbor športa za vse pri Olimpijskem komiteju Slovenije - Združenju športnih zvez je prejšnji petek v Velenju priredil posvetovanje z naslovom Šport v delovnih organizacijah. Organizatorji športne rekreacije so dobri napolnili modro dvorano razstavnega prostora poslovnega sistema Gorenja, kar je bil zadosten dokaz, da šport v podjetjih znova prihaja do veljave.

Udeležence so na začetku posvetovanja pozdravili v imenu gostitelja direktor programa Pralnopomivalni aparati Gorenja Gospodinjski aparati Franc Košec, v imenu Mestne občine Velenje župan Srečko Meh in predstavnik Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez Marjan Jemec.

Strokovni del posvetovanja je začel dr. Herman Berčič s Fakultete za šport ljubljanske Univerze. Z argumenti je podprl mnenje, da je uvajanje športnorekreativnih vsebin v delovno okolje še vedno koristno in smiselno, kljub temu da smo v Sloveniji doživeli številne spremembe, ki jih je zahteval prehod v tržno gospodarstvo. Preoblikovanje organizacij združenega dela v podjetja je po letu 1990 postavilo področje športne rekreacije v delovnem okolju pred hudo preizkušnjo. Tam



BO ZAVEL NOV VETER? - Množična udeležba organizatorjev rekreacije na posvetu Šport v delovnih organizacijah naj bi že bil prvi dokaz za to...

kjer so se podjetja znašla v rdečih številkah in kjer področje športne rekreacije ni bilo organsko vračeno v organizacijo in ekonomiko poslovanja, so delovna mesta organizatorjev rekreacije ukinili in z njim vred razen nekaterih izjem tudi celotno področje športne rekreacije. Napredna podjetja pa take dejav-

nosti ne le podpirajo, marveč tudi spodbujajo. Med drugim želijo na ta način izboljšati »socialno klimo v podjetju«, hkrati pa dvigniti na višjo raven tudi »pripadnost podjetju«, je zadržil dr. Herman Berčič.

V nadaljevanju je Ivo Tomc predstavil organiziranost športa v Telekomu Slovenija in njihovo pove-

zovanje v evropsko zvezo. Miro Pševč je spregovoril o novem konceptu organiziranosti športa v velikih podjetjih, ki so v veliki meri v vseh sistemih in predstavili 450 članov člansko Društvo za rekreacijo in šport, ki ga sestavljajo predvsem športnorekreativne dejavnosti in zaposlenimi, upokojeanci in družinski člani. V občini Novo mesto

DELAVKE CATAGO SPORTA SE NE BODO PUSTILE IZIGRATI

Delavke tekstilne tovarnice Catago Sport iz Maribora ne morejo verjeti, da je kaj takega, kar se jim je primerilo, v naši državi, ki se razglašja za pravno in socialno, sploh mogoče. Ker jim je delodajalec kršil pravice iz delovnega razmerja so se odločile, da bodo poiskale pravico. Vendar pravice niso našle, pač pa so se same znašle na cesti brez dela in zaposlitve.

Pojdimo lepo po vrsti! Ker je bilo blizu deset delavk Catago Sporta, ki proizvajajo in prodajajo tekstilno konfekcijo, prepričanih, da delodajalec ne spoštuje pogojev delovnih pogodb, so se letos spomlad po pomoč zalele na območno organizacijo Zveze svobodnih sindikatov v Podravju. Povedale so, da so vse zaposlene za določen čas (priloga za en mesec), delodajalec pa jim zaposlitev podaljšuje iz meseca v mesec. Plače imajo manjše, kot jih določa kolektivna pogodba, norme pa tako višje, da jih najbolj prizadevne lahko izpolnjujejo le 60- do 80-odstotno. Delavke so prav tako pritožile, da jim delodajalec izplačuje v času dopusta samo 70-odstotno plačo, da jim daje manjši regres za malico od določenega s kolektivno pogodbo, da jim časa za polurno malico ne šteje v redno delo, da morajo po osemipolurnem delovniku delodajalcu brezplačno počistiti še delovne prostore in da jim ne izplačuje po kolektivni pogodbi niti regresa za letni dopust.

Sindikati je podjetje prijavil inšpektoratu za delo

Območna organizacija ZSSS je zaradi suma kršitve določil Zakona o delovnih razmerjih in kolektivne pogodbe 15. aprila letos prijavila Catago Sport Inšpektoratu Republike Slovenije za delo - enoti v Mariboru. Delovna inšpekcija je opravila pregled v podjetju 5. junija, 8. oktobra pa je o tem obvestila sindikate. V dopisu sindikatom inšpektorat za delo piše:

»Ob pregledu smo v zvezi z vašo prijavo ugotovili določene nepravilnosti ter podjetju izrekli določene ukrepe, ki jih je bilo dolžno izvršiti do konca septembra tega leta. Po poteku roka smo podjetje pozvali, da nam o izvršenih ukrepih dostavi ustrezno dokumentacijo, pri čemer smo

veliko ljudi za različne načine ukvarja s športno rekreacijo; o zkušnjah in uspešnih delavskih športnih igrah je udeležencem svetovanja poročal **Miran Jerman**.



ALBERT VODOVNIK: »Lahko nam je žal za to, kar smo opustili...«

Pojavila se bila športna rekreacija s 15.000 udeleženci vzorno vodena pošta športnih igrah v Mariboru, kjer so spremembe (delitev sindikata, način financiranja, ukinjanje evropskega področja rekreacije...) narekemale na nov način delovanja preko novoustanovljenega podjetja je na posvetu povedal **Toni Piletič**.

ugotovili, da je podjetje dva ukrepa v roku izvršilo, ukrep, ki se nanaša na izplačilo regresa za leto 1996, pa je izvršilo le delno, saj je bil prvi del regresa delavcem izplačan v mesecu juliju. Ker nam podjetje ni posredovalo podatkov, kdaj bo (predvsem zaradi težke finančne situacije podjetja) delavcem izplačan drugi del regresa, vas prosimo, da v okviru svojih pristojnosti ugotovite oziroma si prizadevate doseči dogovor z vodstvom podjetja tudi o drugem delu izplačila regresa za tekoče leto. Toliko v vednost in ravnanje!«

Delodajalec je še naprej kršil socialni sporazum

»Na osnovi tega dopisa nismo mogli ugotoviti, katere kršitve delavskih pravic je delodajalec odpravil in katerih ne,« pravi sekretar območnega odbora Sindikata delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji v Podravju **Stanislav Šajn**, ki z ukrepanjem inšpektorata za delo ni zadovoljen. »Mi smo delodajalca zaradi suma kršitve zakonodaje in kolektivne pogodbe prijavili inšpektoratu za delo, ta pa nas šest mesecev kasneje obvešča, da delodajalec še vedno krši določila kolektivne pogodbe (namesto 102.000 tolarjev regresa so delavke denimo prejele samo 20.000 tolarjev). Hkrati nas inšpektorat za delo prosi, naj ugotovimo oziroma se dogovorimo, kdaj bo delodajalec izpolnil svoje obveznosti oziroma nehal kršiti kolektivno pogodbo. Tega se preprosto ne da razumeti.«

Septembra so se delavke zopet oglašale na sindikatu, češ da delodajalec še vedno ni nehal kršiti njihovih pravic. Sredi septembra, ko je bil direktor Catago Sporta **Edhem Tatarevič** na službenem potovanju, pa so se delavke sestale s tujim družbenikom Catago Sporta **Karlom Heinzom Wellmannom**, ki se je slučajno mudil v podjetju. »O tem sestanku obstajata dve ver-

Pobudnik športnorekreativnih dejavnosti v podjetjih naj bi znova postal sindikat. Predsednik SKEI Slovenije **Albert Vodovnik** je na posvetu priznal, da nam je lahko žal za to, kar smo opustili. Sindikat se zaveda pomena varstva pri delu in tudi rekreacije, kar mora biti del zdravega življenja, posebej v industriji. Zato se bodo sindikati vključili v načrtovane dejavnosti na različnih ravneh. V SKEI bodo poleg državnega prvenstva v smučanju uvedli tudi prvenstvo v nogometu.

Za sodelovanje na vseh področjih delovanja v športni rekreaciji se zavzema tudi **Damjan Pintar**, ki vodi odbor športa za vse pri Olimpijskem komiteju - Združenju športnih zvez. Predstavil je med drugim tudi »olimpijsko kartico«, ki bi bila namenjena kar najširšemu krogu uporabnikov po vsej Sloveniji ter na drugi strani vključila proizvajalce športne opreme, trgovino, zavarovalništvo, turistično posredovanje itd.

Škoda je, da je bilo za »okroglo mizo« odmerjenega tako malo časa. So pa bila že samo izhodišča in predstavitve, predvsem pa uvodni prispevek dr. Hermana Berčiča in njegov sklepni del porok za nove usmeritve za športno rekreacijo v podjetjih. Da je tako, je potrdil tudi **Branko Žnidarič**. Pohvalil je dobro vsebinsko zasnovano posvetovanja v Gorenju in izrazil pričanje, da bo na tej osnovi lahko obudil nekdanje dobro obiskane delavske športne igre v Ljutomeru.

Hinko Jerčič

ziji,« pravi Šajn. »Vodstvo podjetja trdi, da je šlo za izsiljen sestanek delavk z Wellmannom, delavke pa trdijo, da so se tujemu družbeniku (solastniku podjetja) pritožile zaradi kršitev pravic iz delovnega razmerja. Vsi se strinjajo, da je bil tuji družbenik tako ogorčen, da je takoj odpovedal delo: vodstvo podjetja trdi, da je nemški partner ravnal tako zaradi obnašanja delavk, delavke pa so prepričane, da se je tuji poslovnež začel umikati iz posla, ker je ugotovil, da njegov partner ne spoštuje zakonov in kolektivnih pogodb.«



VSE JE DOKUMENTIRANO - Stanislav Šajn, sekretar območnega odbora Sindikata delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji Podravja.

Po sestanku z Wellmannom so se razmere v podjetju po izjavah delavk še zaostrele. Vodstvo podjetja je delavkam menda predlagalo, da bi jih podjetje z antidatiranim sklepom odpustilo kot trajno presežne. Tako bi si lahko zagotovile socialno varnost na zavodu za zaposlovanje. Na to delavke, razen ene, niso pristale. Kmalu po tem je začel delavke klicati na razgovor pravni zastopnik Catago Sporta, ki jih je spraševal, kako je potekal sestanek z Wellmannom.

Odpovedali tudi tekstilci

Upravni odbor (UO) Združenja za tekstilno, oblačilno in usnjarskopredelovalno industrijo (ZTOUPI) pri GZS je na svoji seji 21. t. m. sprejel sklep, da se z 31. decembrom odpoveduje kolektivni pogodbi za tekstilno in usnjarskopredelovalno industrijo, kar pomeni, da konec marca prihodnjega leta ne bosta več veljali.

»Pošteno je treba povedati, da takšnih obremenitev pač ne zmoremo več,« je bilo slišati po daljši razpravi, v kateri se je UO ZTOUPI odločil za tak sklep predvsem zato, ker je Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije zavrnil njihovo ponudbo o nadaljnjih pogajanjih in ker se položaj obeh panog še slabša zaradi precejšenega tečaja tolarja, previsokih stroškov dela in obrestnih mer.

D. K.

Stavka pred zaklenjenimi vrati podjetja

Ker delavke septembra in oktobra niso dobile plače so, 7. t. m. napovedale stavko. Terjale so septembrsko in oktobrsko plačo ter drugi del regresa. Delavke pa 13. novembra ob 6. uri niso mogle začeti stavkati, saj je vodstvo podjetja zaklenilo vrata in nanje prilepilo tole obvestilo: »Obveščamo delavke podjetja Catago Sport d.o.o. Maribor da je zaradi pomanjkanja materiala kolektivni plačan dopust od 12.11. 1996 dalje do preklica katerega obvestilo bo poslano po pošti.«

Kmalu po tem pa so delavke izvedele, da jim je s sklepom, ki ga je podpisal pravni zastopnik podjetja, že 17. septembra prenehalo delovno razmerje zaradi sodelovanja na izsiljenem sestanku s Karлом Heinzom Wellmannom med delovnim časom. S tem naj bi kršile delovne obveznosti. Prizadetim delavkam je bil sklep vročen dva meseca kasneje oziroma v času »kolektivnega dopusta«.

»Skepi o prenehanju delovnega razmerja, ki so jih delavke prejele, so popolnoma nezakoniti, saj disciplinski postopek proti delavkam sploh ni bil uveden. Ker postopek ni bil uveden, o njem tudi ni bil in ni mogel biti obveščen sindikat. Prizadetim delavkam ni bila dana možnost zagovora, pa tudi zaslisane niso bile v skladu z zakonom, sa niso bile vnaprej seznanjene s tem, katere kršitve se jim očitajo, poleg tega pa jim ni bila dana možnost, da bi na zaslisanje prišle z zagovornikom,« pravi Stanislav Šajn. »S pomočjo sindikalne službe pravne pomoči so prizadete delavke že sprožile postopek za zaščito svojih pravic.«

Namesto plač sklep o prenehanju delovnega razmerja

»Povedati moram, da smo tudi o izdaji nezakonitih sklepov o prenehanju delovnega razmerja obvestili inšpektorat za delo v Mariboru, vendar ta ni ukrepal,« nadaljuje Šajn. »Obstaja resna nevarnost, da zato delavkam na zavodu za zaposlovanje ne bodo priznali pravice do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti. Upam, da bo na osnovi utemeljenih ugovorov zoper sklepe o prenehanju delovnega razmerja zavod za zaposlovanje uvidel, da prizadete delavke niso izgubile dela po svoji krivdi ter jim priznal denarno nadomestilo za čas brezposelnosti.«

S tem pa, kakor pravi Stanislav Šajn, zgodbu podjetja Catago Sport še ni končana. »Po informacijah, ki smo jih prejeli od delavk, so v času »kolektivnega dopusta« začeli iz podjetja odnašati droge. Delavke sumijo, da Edhem Tatarevič seli podjetje, ker jim dolguje nemajhna sredstva, v druge kraje.«

Kaj bo na vse to rekel minister?

»Vse skupaj je velika svinjarija,« pravi Stanislav Šajn. Meni, da je sramota za državo, da takšnega kršenja delavskih pravic pri novopečenih podjetnikih ni sposobna preprečiti. »Pripravljam natančno kronologijo dogodkov v zvezi s Catago Sportom, ki jo bom podkrepil z dokumenti. Z ravnanjem vodstva podjetja, delovnega inšpektorata v Mariboru in pravnega zastopnika podjetja bom podrobno seznanil ministra za delo, družino in socialne zadeve ter Inšpektorat Republike Slovenije za delo. Delavke pa se bodo s pomočjo sindikata borile za svoje pravice po pravni poti.«

Tomaž Kšela

KAJ DELAJO

V republiških odborih

Sindikat poklicnih gasilcev

Koristni pogovori

S predsednikom sindikata Bogdanom Godničem sva Gasilsko zvezo Slovenije in Republiško upravo za zaščito in reševanje seznanila z aktualnimi zadevami v našem sindikatu, posebej z rezultati udeležbe na evropski konferenci sindikatov poklicnih gasilcev in evropsko listino za poklicne gasilce.

Na Gasilski zvezi Slovenije sva se pogovarjala s poveljnikom Tonetom Sentočnikom. Informacije je z zanimanjem sprejel. Tudi oni navezujejo mednarodne stike v smislu evropskega povezovanja. Kar zadeva odnos med prostovoljnimi in poklicnimi gasilci smo poudarili pomen dobrih stikov in sodelovanja in izrazili željo, da bi bili ti v prihodnje še pogostejši. Tema pogovora je bila tudi problematika financiranja, pomembnost sprememb v pokojninskem sistemu, udeležba na gasilski olimpiadi na Danskem in drugo.

Na Republiški upravi za zaščito in reševanje naju je sprejel direktor Ušeničnik, prisostvoval pa je bil tudi Kučič, zadolžen za področje delovanja gasilcev. Tudi tu sva predstavila evropsko listino. To že poznajo; njihova pravna služba jo bo še podrobneje proučila in izdelala pregled, kaj moramo pri nas še postoriti. Smo pa glede organiziranosti, opremljenosti, varstva pravic zaposlenih, zdravstvene oskrbe, izobraževanja in zavarovanja na takšni ravni, da se lahko tudi v Evropi kaj naučijo od nas.

Druge zadeve, ki smo jih obravnavali, so status kolektivne pogodbe, ki jo morajo sprejemati občine, izobraževanje za potrebe poklicnih in prostovoljnih gasilcev, možnosti nadaljnjega sodelovanja uprave pri izvedbi delovno-sportnih tekmovanj in medsebojno informiranje in sodelovanje na posameznih strokovnih področjih, kadar je govor o razvojnih umeritvah gasilsko reševalne dejavnosti in položaju delavcev v njih. Pogovori so pokazali, kje so si naša stališča blizu - takšnih je kar precej, in kje se razhajajo. Bili so koristni in jih bomo nadaljevali.

Miloš Mikolič, sekretar

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Splača se biti član...

V opozorilni stavki ZSSS 24. oktobra smo v našem sindikatu imeli tudi svojo posebno zahtevo - pristop občin k naši kolektivni pogodbi. V Komunalno-stanovanjskem podjetju Litija so na članskem zboru tistega dne obravnavali predlog o »prenehanju potreb po delavcih zaradi nujnih operativnih razlogov«, s katerim so na zahtevo nadzornega sveta podjetja število zaposlenih zmanjšali za 10 odstotkov, to je za sedem delavcev. Izdelan je bil tudi program omilitve posledic prenehanja delovnega razmerja. Sindikat se z odpusti (čeprav je le eden njihov član) seveda ni strinjal, saj se ni zmanjšal delokrog opravil, le za nekatera vzdrževalna dela občina ni zagotovila sredstev. Zavzel se je za ohranitev delovnih mest, če pa zaradi ekonomskega in statusnega položaja ne bo možno zagotoviti dela vsem, naj delovno razmerje preneha le tistim, pri katerih je po zakonu in kolektivni pogodbi možno poiskati rešitve s predčasno upokojitvijo.

V litiskem komunalno-stanovanjskem podjetju je od 50 zaposlenih v sindikatu vključenih le 15. Zgoraj povedano je primerna prilagoditev, da se vsi zavedo nujnosti sindikalne povezovanja za večjo varnost delavskih pravic in s svojo vključitvijo utrdijo sindikalno organizacijo.

Miloš Mikolič, sekretar



»Obsojamo enostransko prikazovanje stanja«

Upravni odbor Združenja za varstvo okolja pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS-ZVO) je na svoji redni seji 14. t. m. obravnaval »problematiko kolektivne pogodbe za gospodarske javne službe na področju

komunalnih dejavnosti in vodnega gospodarstva«. Ker prihaja v javnosti do »zmešnjav« pri razlagi njene »odpovedi«, je sklenil obvestiti vse župane, direktorje podjetij, ki so vključeni v GZS-ZVO, in javnost z naslednjim (navajamo):

1. Prosimo vse direktorje, da stopijo v stik z župani in da tiste občine, ki še niso poslane pristopne izjave o podpisu kolektivne pogodbe za gospodarske javne službe na področju komunalnih dejavnosti in vodnega gospodarstva in tarifne priloge za leto 1996, to storijo čimprej.

Prav tako, da obvestijo vse sindikalne zaupnike in delavce, kakšno je stanje na tem področju.

2. GZS-ZVO je res leta 1995 z zamudo podpisalo kolektivno pogodbo dejavnosti, vendar je bilo vseskozi tisto, ki je pospeševalo podpis kolektivne pogodbe dejavnosti s strani občin, kakor tudi podpis tarifne priloge za leto 1996. Podpis tarifne priloge je bil uresničen v mesecu juniju 1996 in sta jo podpisala oba sindikata in obe zbornici, vendar Ministrstvo za delo ni želelo opraviti potrditve, ker je ni podpisala Vlada Republike Slovenije. Do konca meseca oktobra 1996 je bilo sprejetih na GZS-ZVO le 39 izjav od 147 občin o pristopu k tarifni prilogi za leto 1996.

3. Obsojamo enostransko prikazovanje stanja, ki nikomur ne koristi, saj je dejstvo, da ob stanju, ko tarifna priloga dejavnosti za leto 1996 ni verificirana, nimamo kaj odpovedovati in je tudi nismo odpovedali.

Zato demantiramo članek v Delavski enotnosti št. 52/96 z dne 14. 11. 1996, ker je enostranski in zavajajoč in lahko bolj škoduje postopnemu urejanju odnosov kot pa koristi.

4. Vsi, ki smo spremembo tarifne priloge dejavnosti letos poleti podpisali, smo enotnega mnenja in ne potrebujemo defenzivne informacije, o čemer je seznanjeno tudi vodstvo GZS in ZGJS.

Zato ne enačiti odpovedi Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, ki je imela en sam dober namen - urediti (dogovoriti) zadeve vseh partnerjev socialnega sporazuma s stanjem ob zaključni fazi podpisovanja tarifne priloge dejavnosti za komunalno gospodarstvo, katere podpisnik je tudi Gospodarska zbornica Slovenije - Združenje za varstvo okolja!

Jože Melanšek, predsednik upravnega odbora



Popravek

Zaradi napačno razumljene in objavljene informacije v 53. številki Delavske enotnosti 21. 11. 1996 o izplačilu regresa za letni dopust za leto 1996 v Območni organizaciji SKEI Ljubljane in okolice prosimo za popravek:

Regres so v celoti izplačali v 56

podjetjih oziroma v 70 odstotkih in ne samo v 12 podjetjih, kot je bilo objavljeno. Hvala in lep pozdrav!

Valter Zavec, sekretar Območne organizacije SKEI Ljubljane in okolice

Slovenija se evropeizira tudi na področju davčnega sistema

KAKO OMILITI POSLEDICE DAVKA NA DODANO VREDNOST

Konec prihodnjega leta, ko bosta začela veljati davek na dodano vrednost in trošarina, bo končana reforma slovenskega davčnega sistema. Ta dva sta v davčnem sistemu najpomembnejša, saj država s prometnimi davki, ki ju bosta omenjena evropsko naravnana davka nadomestila, zbere več kakor polovico sredstev od vseh davkov, s katerimi polni državno blagajno. Z novim davčnim sistemom se bo Slovenija pridružila razvitim državam. Evropska skupnost uvedbo sistema davka na dodano vrednost in trošarin postavlja celo kot pogoj za sprejem novih članic; ta sistem pa uporablja tudi velika večina držav članic OECD.

Davek na dodano vrednost ima vrsto prednosti pred sistemom prometnih davkov: nevtralen vpliv na pogoje gospodarjenja, manjšo možnost utaj, večji priliv v državno blagajno zaradi večjega števila plačanih davkov. Ima pa tudi slabosti. Največja med njimi je, da mora biti perfektno izpeljan in da mora davčna služba delovati brezhibno. Drugače je možnih nepredstavljivo veliko izigravanj predpisov o davku na dodano vrednost. Naš bodoči davčni sistem pa bo imel še eno slabost: predvidena je 20-odstotna splošna davčna stopnja, ena najvišjih sploh. Pri tem je treba dodati, da imajo v vseh državah, ki so naše najpomembnejše trgovinske partnerice, nižjo splošno davčno stopnjo...

Kako bo 'deloval' novi davek? Plačeval se bo ob vsaki dodelavi, in to samo za dodano, večjo vrednost izdelka. Vsak udeleženec v proizvodni verigi, denimo od žage do trgovca s pohištvom, bo davčni zavezanec za isti izdelek in državi bo moral plačati petino vrednosti, ki jo bo sam dodal k skupni vrednosti izdelka. Obračune bo moral delati vsak davčni zavezanec sam, davčna uprava pa bo zaradi dvojnega nadzora (primerjave podatkov davčnih zavezancev v proizvodni verigi) lažje odkrivala davčne utaje.

Kakšne pa bodo posledice uvedbe novega davka namesto sedanjega prometnega davka? Brane Mišič je vpliv davka na dodano vrednost preučil in ugotovil, da se bodo zaradi njega socialne

razlike med državljanji Slovenije povečale. Pričakovati je, da se bodo zaradi splošne, 20-odstotne davčne

stopnje, povečale maloprodajne cene izdelkov, ki so doslej bili nizko obdavčeni. To so prehranbeni izdelki in storitve. Cene denimo luksuznih predmetov, ki so zdaj obdavčeni z 32-odstotno stopnjo, pa se bodo pocenili. V povprečju naj bi se maloprodajne cene po uvedbi davka na dodano vrednost povečale za 10 odstotkov, kar je dosti več kot v drugih zahodnih državah. V Nemčiji na primer je davek na dodano vrednost povečal maloprodajne cene za povprečno

0,8 odstotka, na Nizozemskem za 3 odstotke, na Danskem za 5 in v Belgiji za 5,6 odstotka. Res pa je, da so bile v večini držav, kjer imajo ta davek, splošne stopnje mnogo nižje, kot bodo pri nas. Res je tudi, da so jih v večini držav v zadnjih letih tudi že povečali vsaj na 15-odstotno stopnjo. Samo v nekaterih državah pa je davčna stopnja višja, kot bo pri nas.

Brane Mišič opozarja na naslednji problem: družine s prihodki v višini 100.000 tolarjev in s



Brane Mišič: Davek na dodano vrednost bo poslabšal gnetni položaj občanov z nizkimi dohodki, zato bo treba razmišljati o ukrepih za omilitev socialnih pritiskov.

stroški za nakup življenjskih potrebščin v vrednosti 50.000 tolarjev, bodo za davščine morale

odšteti desetino svojih prihodkov. Družina, ki bo imela milijon tolarjev dohodkov, bo za nakup enake količine hrane odštela le en odstotek svojega prihodka. Mišič opozarja na večanje socialnih razlik zato, ker v zakonu še ni nakazanih ukrepov za blaženje socialnih razlik in ker je stopnja davka enotna. Tudi menedžerji menijo, da bi bilo treba uvesti več davčnih stopenj, denimo tri, kajpak iz drugih razlogov. Zato bi bilo treba sprožiti spremembe drugih davčnih instrumentov, ki bodo omilili socialne pritiske. Pri tem posebej omenja bolj progresivno lestvico dohodnin, uvedbo davka na premoženje in znižanje prispevkov iz plač.

B. R.

Cilji Gospodarske zbornice v prihodnjem letu

PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSTVA IN SOCIALNE REFORME



Prestrukturiranje gospodarstva naj bi zaradi zaostrenih razmer na svetovnem trgu plačali tudi zaposleni z manjšimi plačami in manjšimi socialnimi pravicami.

Slovenski menedžerji so kot predstavniki lastnikov gospodarskih organizacij izrazili svoje nezadovoljstvo nad stanjem v gospodarstvu ne le z odgovorjo splošno in panožnih kolektivnih pogodb, ampak tudi v usmeritvah glede ključnih pogojev gospodarjenja v letu 1997, ki so jih obravnavali na upravnem odboru Gospodarske zbornice. Menijo, da so se letos nekateri ključni pogoji gospodarjenja poslabšali in da je prišlo celo do nekaterih blokad oziroma zastojev. Ne uresničujejo se na primer ključne usmeritve iz socialnega sporazuma. V preteklih letih doseženi napredek pri premagovanju inflacije, pri gospodarski rasti, nižanju obrestnih mer, izboljšanju uvrstitve na lestvici deželnega tveganja, so razvrednotile blokade, zastoji in poslabšanje pogojev poslovanja. Ker se tudi razmere na svetovnem trgu zaostrejo, bo treba po prepričanju menedžerjev podvzeti odločnejše ukrepe v prid izboljševanju kon-

kurenčnosti slovenskega gospodarstva.

V svetovni konkurenci so pritiski na znižanje cen zelo veliki, zato bo uspeh ob višji kakovosti izdelkov ali storitev zadržati obstoječo raven cen, so prepričani menedžerji. Sestavni del poslovne strategije podjetij v svetu je zagraditi hkratno dviganje kakovosti, nenehne inovacije ter zmanjševanje socialnih stroškov podjetij.

Slovenska vlada je nedavno potrdila osnutek strategije povečevanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Menedžerji menijo, da bi ekonomska politika morala zagotoviti znižanje obremenitev gospodarstva, ugodnejše pogoje za razvoj, naložbe in zaposlovanje, znižanje obrestnih mer, boljše pogoje poslovanja izvoznikov ter stabilnejše pravno okolje. Konkurenti so na boljšem, zato menedžerji hočejo hitre, racionalne in temeljite spremembe.

Kaj to pomeni? Da bo zbornica ob sprejemanju proračuna za

prihodnje leto in tudi v prihodnjem letu terjala zniževanje javnofinanciranih prihodkov in odhodkov. Prav bi bilo, menijo menedžerji, da bi se ti realno znižali na raven leta 1995. Ker je bil letos ob polletju uvedeni davek na izplačane plače interventni, bo zbornica terjala, da se ga konec letošnjega leta ukine. Tako je njegova povprečna stopnja znašala bore 3,2 odstotka. Zbornica bo zahtevala tudi praktične preizkuse učinkov davka na dodano vrednost v podjetjih še v postopku sprejemanja tega zakona. Ta davek bi moral biti nevtralen, prehod nanj in na trošarine iz zakona o prometnem davku pa za podjetja čim manj boleč. Proučiti pa bo treba, ali je enotna davčna stopnja najbolj primerna rešitev, saj je s svojimi 20 odstotki tudi previsoka. Gospodarstveniki bodo še naprej terjali, zlasti od monetarnih oblasti, znižanje realnih obrestnih mer. Predlagali pa bodo proučitev zakona o zamudni in temeljni obrestni meri: treba je najti najprimernejše merilo za ohranjanje realne vrednosti denarnih terjatev in obveznosti, upošteva celotno makroekonomsko politiko in odprtost slovenskega trga. O naložbah nekateri sodijo, da so se kar lepo okrepile. Drugi, med njimi so člani upravnega odbora zbornice, menijo, da so se okrepile premalo, pa tudi njihova struktura ni v prid naložbam v gospodarstvo. Zato zbornica podpira povečanje davčne olajšave za reinvestiranje dobička, ki bo uvedeno prihodnje leto. Vendar bo treba hkrati dopustiti tudi hkratno razporejanje dobička za dividende, poudarjajo na zbornici.

Tako kot za spremembe na ekonomskem področju so na zbornici zagreti tudi za spremembe delovnopravne zakonodaje in za zniževanje socialnih stroškov podjetij. Čimprej bi sprejeli nove zakone o delovnih razmerjih, o stavkah, o kolektivnih pogodbah ter močno spremenili zakon o sodelovanju delavcev v upravljanju podjetij. O ciljih, ki jih menedžerji in delodajalci zasledujejo z odpovedmi kolektivnih pogodb, smo že široko pisali, zato jih tokrat ne omenjamo. So pa tu še nekateri drugi ukrepi na socialnem področju, ki bi po mnenju menedžerjev in lastnikov povečali konkurenčno sposobnost podjetij. Med njimi so reforma pokojninskega sistema in striktno izvajanje socialnega sporazuma (plače so letos rasle bolj, ko so se socialni partnerji ob sklepanju socialnega sporazuma dogovorili, da bodo), premoženjski davki in še kaj.

Glavna prizadevanja upravnega odbora Gospodarske zbornice v bodoče naj bi bila torej namenjena prestrukturiranju gospodarstva v skladu z možnostmi, ki jih nudi svetovni trg, večanju zaposlenosti in socialnim reformam.

B. R.

S posveta o analizi uresničevanja zakona o soupravljanju

SPREMENITI MISELNOST O SOUPRAVLJANJU, NE ZAKON

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je letos naročilo pri ITEO iz Ljubljane analizo izvajanja zakona o soupravljanju. Analizo so denarno podprli Zveza svobodnih sindikatov, Gospodarska zbornica in Združenje delodajalcev. Izsledke smo v našem časniku na kratko že povzeli. Nedavno pa so jo podrobneje analizirali na prvem posvetu Združenja svetov delavcev slovenskih podjetij predstavniki svetov delavcev iz 27 podjetij, iz sindikatov, ministrstva za delo, združenja za lastništvo zaposlenih in nekaterih inštitutov. Mato Gostiša iz Studia participatis (studijskega centra za industrijsko demokracijo) nam je posredoval stališča in priporočila s posveta. V dveh stavkih lahko zajamemo bistvo mnenja večine udeležencev posveta. Analiza zaradi vrste razlogov nikakor še ne bi smela biti uporabljena kot podlaga za spreminjanje zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju gospodarskih družb. Zakon bi bilo najbolje pustiti pri miru, kakršen je, z vsemi dobrimi in slabimi rešitvami, ter se lotiti spreminjanja prevladujoče, zlasti menedžerske miselnosti glede upravljanja podjetij. Spreminjali bi ga lahko šele, ko se bo nabralo dovolj širokih izkušenj pri njegovem uresničevanju.

Vzrokov, zaradi katerih te analize ne bi smeli uporabiti kot podlago za začetek spreminjanja zakona, je več. Raziskovalni vzorec je mnogo premajhen, dejanske izkušnje pa dosti preskromne za oblikovanje verodostojnih znanstvenih zaključkov ter za zagovarjanje tako radikalnih sprememb zakona o soupravljanju, kot jih predlagajo avtorji analize. Tako občutljivega zakona ne bi smeli spreminjati na vrat na nos, neodgovorno in zgolj v odvisnosti od trenutnega razmerja sil na političnem in gospodarsko-socialnem področju. Precej predlogov za korenite spremembe zakona nima podlage v ugotov-

vitvah analize. Nekateri med njimi so celo izrazito enostransko obarvani z znanimi stališči Združenja delodajalcev (na primer zahteva po ločitvi sindikalnih in soupravljaljskih funkcij, spornost večirnega vključevanja zaposlenih v procese poslovnega odločanja), pri čemer ta stališča v sami raziskavi niso empirično ali kako drugače argumentirana. Pod argumentacijo predlogov za racionalizacijo odločanja se lahko uvajajo rešitve in ukrepi, ki zmanjšujejo udeležbo zaposlenih v procesih poslovnega odločanja. To je v nasprotju z mednarodnimi težnjami učinkovitega menedžmenta v svetu in lahko bolj

škoduje kot koristi poslovni uspešnosti podjetij. Takšno nenapredno gledanje na pomen delavske participacije v podjetjih ne bi smelo biti izhodišče za spreminjanje zakonodaje.

Temeljna ovira za hitrejšo razvijanje delavskega soupravljanja pri nas ne tiči v veljavni zakonodaji, temveč v povsem napačnih pogledih na bistvo sistema delavske participacije. Taki pogledi prevladujejo med menedžmentom. Temeljni poslovni cilj soupravljanja je ustvarjanje pripadnosti zaposlenih gospodarski organizaciji ter prizadevanje za večjo uspešnost podjetja kot celote. Je oblika naprednega upravljanja v sodobnem podjetju in ne oživljanje samoupravljanja ali v zakon preobčleni sindikalizem.

Spremembe zakona o soupravljanju ne bodo mogle bistveno izboljšati stanja na tem področju. Zakon o soupravljanju je in ostaja zakon za dobromislečje z obeh strani, delodajalske in delojemalske. Če bo tako sprejet z obeh strani, bo delavsko soupravljanje dobilo v praksi svojo vsebino in smisel. Drugače bomo imeli kljub še tako dodelanemu zakonu le formalistično soupravljanje brez vsebine. Zato bi bilo najbolje, če zakona ne bi spreminjali, temveč bi se najprej lotili prenove prevladujoče (zlasti med menedžerji) miselnosti o tem vidiku upravljanja podjetij. Spreminjanja zakona bi se



Mato Gostiša: Tako občutljivega zakona ne bi smeli spreminjati na vrat na nos, neodgovorno in zgolj v odvisnosti od trenutnega razmerja sil na političnem in gospodarsko-socialnem področju.

lahko lotili, ko bi imeli dovolj vsestranskih izkušenj iz njegovega uresničevanja.

V nadaljevanju svojega poročila s posveta je Mato Gostiša nanizal nekaj posamičnih ugotovitev. Na primer, da uvajanje tako imenovane švedskega modela delavske participacije v naših razmerah sindikalnega pluralizma in nižje stopnje članstva delavcev v sindikatih ne pride v poštev. Terjalo bi namreč popolno rekonstrukcijo zakona o soupravljanju, poleg tega pa ima nemški model, ki je vzor našemu, številne prednosti pred švedskim. Proti poseganju v pristojnosti sin-

dikata in sveta delavcev, ki sta dve različni vrsti delavskih predstavništev, govorijo mednarodne konvencije in načela svobode sindikalnega gibanja. Delavci imajo res tri kanale, po katerih lahko vplivajo na svoj položaj v podjetju: notranjelaški, soupravljaljski in sindikalni. Vendar lahko za zadovoljitev določene vrste interesov uporabljajo samo ustrezen kanal (za sindikalne interese samo sindikat, itd.). Zato istočasen obstoj vseh treh kanalov ni problematičen, temveč edino smiselno in logično. Predlogi za poenostavitev odločanja so v bistvu predlogi za zmanjšanje delavskega sodelovanja. O vlogi delavskega direktorja sta v teoriji in praksi dve nasprotujoči si zamisli. Na posvetu so menili, da bi bilo nesmiselno spreminjati zakon brez daljšega preverjanja obeh konceptov vloge delavskega direktorja in praksi. Nekateri bi radi v zakon vnesli rok, v katerem bi se zaposleni morali odločiti, ali bodo uveljavljali pravico do soupravljanja ali ne. Večina udeležencev posveta v tem predlogu ni videla pridobitve za sistem soupravljanja, prej kratenje pravic zaposlenih. Težnje, da bi zakonsko omejili število profesionalnih članov sveta delavcev in da bi na enak način zaostri možnost ponovne izvolitve za člane sveta delavcev, ki so to funkcijo že opravljali, pa so na posvetu ocenili kot nevaren poseg v svobodo delavcev oziroma sveta delavcev, da sami odločajo o primernosti svojih predstavnikov.

Splošna ocena je torej bila, da bi morebitno sklicevanje na to analizo pri napadih na veljavni zakon pomenilo njeno zlorabo za namene, katerim ne more služiti.

Povzel B. R.

POKOJ KOT IZHOD V SILI



Predčasna upokojitve je rešilna bilka za marsikatero starejšega delavca, ki se je po stečaju podjetja, kjer je bil zaposlen, znašel na cesti. Lani se je predčasno upokojilo po splošnih predpisih več kot 3.400 delavcev, medtem ko je pravico do redne starostne pokojnine na novo uveljavilo blizu 5.500 zavarovancev.

Predčasno upokojevanje je pri nas zelo razširjeno, tako tisto po splošnih kot tisto po posebnih predpisih. Splošni predpisi veljajo za navadne smrtnike, posebni pa le za določene poklice (policiste, delavce na obrambnem področju, vladne funkcionarje, poslance, sodnike...). Pri posebnih predpisih veljajo ugodnejši pogoji upokojevanja. Delavci za notranje zadeve, denimo, lahko pridobijo pravico do polne pokojnine v višini 85-odstotne pokojninske osnove ne glede na dopolnjeno starost, če imajo z upoštevanjem beneficirane zavarovalne dobe najmanj 25 let pokoj-

ninske dobe (moški) oziroma vsaj 20 let pokojninske dobe (ženske). Takšno pokojnino (v povprečju je znašala 115.000 tolarjev mesečno) je v letošnjem prvem polletju uživalo 370 ljudi.

Predčasno upokojevanje po splošnih predpisih je že od začetka tranzicije sredstvo za reševanje problematike presežnih delavcev. Zakon iz leta 1992 omejuje pravico do predčasne upokojitve na stečajne in presežne delavce, na delovne invalide II. in III. kategorije, na dolgotrajno brezposelne, ki so bili v zadnjih 24. mesecih najmanj 12 mesecev prijavljeni na zavodu za

35 let pokojninske dobe in 58 let starosti (moški) oziroma 30 let pokojninske dobe in 53 let starosti (ženske), če izpolnjujejo enega izmed prej naštetih pogojev. Starostna pogoja pa začeta veljati od 1. januarja 1997.

Pri predčasni upokojitvi se pokojnina zmanjša le za en odstotek za vsako manjkajoče leto starosti in še to le dokler predčasni upokojenec ne izpolni starostnega pogoja za upokojitev.

Pri enaki starosti kot je določena za predčasne upokojitve, to je pri starosti 58 let (moški) oziroma 53 let (ženske), se lahko

primeru, če dopolni 35 let pokojninske dobe.

Možnost upokojitve pri nižji starosti je za zavarovance s polno pokojninsko dobo bistveno ugodnejša od predčasne upokojitve. Zato številni delavci, ki bi lahko uveljavili predčasno pokojnino, raje dokupijo manjkajoča leta pokojninske dobe in se upokojijo s polno pokojninsko dobo. Marsikdo si tega ne more privoščiti, če mu ne priskoči na pomoč podjetje, kjer je zaposlen. Dokupi let so namreč vedno dražji.

Politika upokojevanja je pri spodbujanju predčnih upokojitev (po zadnjih oktobrskih podatkih je v Sloveniji že 443.565 upokojencev oziroma za odstotek več kot lani) zelo učinkovita, vendar pa ni prišpevala k povečevanju števila delovnih mest za mlade. Zaradi zgodnjega upokojevanja primanjkuje danes delavcev v starostnih skupinah, ki so v razvitih gospodarstvih pomemben del izkušene delovne sile. Res je sicer, da mnogi upokojenci ostanejo aktivni, vendar je njihov prispevek mnogo manjši, kot je prispevek starejših delavcev v razvitih gospodarstvih.

M. F.

V pokojninskem in invalidskem zavarovanju pomeni štetje zavarovalne dobe s povečanjem (beneficirana delovna doba) posebno obliko predčasne upokojitve. Zavarovalna doba se povečuje največ za 50 odstotkov, torej se takšnim delavcem 12 mesecev dejanskega dela šteje za največ 18 mesecev zavarovalne dobe.

V Sloveniji je bilo pred dvema letoma na 156 vrstah beneficiranih delovnih mest zaposlenih več kot 34.000 delavcev ali 4,4 odstotka od skupno 770.000 zavarovancev.

zaposlovanje kot iskanci zaposlitve. Predčasno se lahko upokojijo zavarovanci, ki so dopolnili najmanj

delavec starostno upokoji s polno pokojnino, če dopolni pokojninsko dobo 40 let, delavka pa v

EN SVET – ENO UPANJE

Geslo letošnjega svetovnega dneva boja proti aidsu, to je 1. december, je En svet - eno upanje. Razne preventivne akcije proti tej »kugi« dvajstega stoletja bodo v Sloveniji potekale tja do novega leta. Njihov glavni namen je boriti se proti okužbi z virusom HIV, ne pa obrniti hrbet ljudem, ki so se okužili.

V zadnjem času se je v Sloveniji nekoliko povečalo število prijavljenih obolelih za aidsom in okuženih z virusom HIV. To je lahko prvi znanilec hitrejšega razvoja epidemije v bližnji prihodnosti. Po najnovejših podatkih Inštituta za varovanje zdravja je bilo pri nas do 20. novembra letos 59 oziroma 60 (ena oseba ob postavitvi diagnoze ni imela niti stalnega niti začasnega

prebivališča) obolelih za aidsom in 55 okuženih z virusom HIV, pri katerih se aids še ni razvil. Za aidsom je zbolelo 52 moških, 6 žensk in 2 otroka.

Lani je bilo v Sloveniji prijavljenih 14 novih primerov aidsa, kar je več kot v katerem koli prejšnjem letu in približno dvakrat toliko kot leto poprej. Zaradi aidsa je lani umrlo 11 ljudi. Epidemija aidsa in okužbe z virusom HIV je še v zgodnji fazi, ocenjujejo izvedenci.

Aids je spolno prenosljiva okužba, ki se lahko prenaša z okužene matere na še nerojenega otroka. Virus HIV je namreč v krvi in drugih



Za aidsom je lani v svetu umrlo 1,3 milijona ljudi, z virusom HIV pa je po zadnjih podatkih okuženih že 22 milijonov prebivalcev našega planeta, od tega kar 20 milijonov v deželah v razvoju. Skoraj 19 milijonov odraslih in otrok, okuženih z virusom HIV ali obolelih z aidsom, živi v posaharski Afriki in južni in jugovzhodni Aziji. Za to neozdravljivo boleznijo je dozdaj umrlo že 6 milijonov ljudi. To je le nekaj shriljivih podatkov o aidsu. V Evropi se je razširjenost aidsa v zadnjih dveh letih ustalila, hitro pa narašča v državah srednje in vzhodne Evrope, kot so Zvezna republika Jugoslavija, Romunija, Poljska, Ukrajina, Rusija. V državah bivše Sovjetske zveze se je tudi dramatično razširil sifilis; od 4 primerov na 100.000 prebivalcev leta 1990 je poskočil na 170 primerov na 100.000 prebivalcev v lanskem letu.

telesnih tekočinah, kot so seme, izločki ženskega spolovila, materino mleko, možganska tekočina okuženih oseb. Virus je lahko v vsaki telesni tekočini, ki ji je primešana kri.

Tudi v Sloveniji je bilo tako kot drugod po svetu največ okužb z

virusom HIV pri nezaščitene spolnih odnosih. Še vedno so najbolj ogroženi moški, ki imajo spolne odnose z moškimi partnerji, vse več primerov okužbe pa je pri heteroseksualnih spolnih odnosih.

M. F.

Skupno število prijavljenih primerov aidsa v Sloveniji (preračunano na število prebivalcev v regiji) do 20. novembra 1996 po regiji prebivališča

REGIJE	ŠTEVILO (število/100 000 prebivalcev v regiji)		
	S STALNIM PREBIVALIŠČEM	Z ZAČASNIM PREBIVALIŠČEM	SKUPAJ
CELJE	5 (1,7)	0 (0,0)	5 (1,7)
KOPER	6 (4,4)	0 (0,0)	6 (4,4)
KRANJ	6 (3,1)	1 (0,5)	7 (3,6)
LJUBLJANA	26 (4,4)	0 (0,0)	26 (4,4)
MARIBOR	5 (1,5)	1 (0,3)	6 (1,8)
MURSKA SOBOTA	2 (1,5)	0 (0,0)	2 (1,5)
NOVA GORICA	4 (3,9)	0 (0,0)	4 (3,9)
NOVO MESTO	2 (1,5)	0 (0,0)	2 (1,5)
RAVNE NA KOROŠKEM	1 (1,3)	0 (0,0)	1 (1,3)
SKUPAJ	57 (2,9)	2 (0,1)	59 (3,0)

DROBTINE

Višje pokojnine

Po zadnji uskladitvi so se pokojnine v Sloveniji v povprečju povečale za 0,1 odstotka. Po tej novembrski uskladitvi znaša najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo 44.879 tolarjev, najvišja pa 217.385 tolarjev. Najnižja pokojnina za 15 let zavarovalne dobe je po novem 18.479 tolarjev, kmečka pokojnina po starostnem zavarovanju kmetov 22.4399 tolarjev, višji znesek dodatka za pomoč in potrebo 31.415 tolarjev, nižji pa 15.707 tolarjev.

Če bi še veljal prejšnji sistem usklajevanja pokojnin, bi bila raven vseh pokojnin v oktobru višja za 0,27 odstotka, upokojenci pa bi prejeli v povprečju za 2,69 odstotka višjo pokojnino mesečno. Skupno zmanjšanje pokojnin na podlagi letošnjega spremenjenega načina usklajevanja v desetih mesecih znaša 25,5 odstotka oktobrske pokojnine.

Stanovanjska posojila

Do 2. decembra je še čas za tiste, ki bi se radi prijavili na razpis Stanovanjskega sklada RS za ugodno stanovanjsko posojilo. Posebnost zadnjega razpisa je, da ugodna stanovanjska posojila s 3-odstotno realno obrestno stopnjo niso namenjena le mladim družinam, temveč tudi drugim z vsaj enim otrokom in tistim, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje.

To pomeni, da se za razpis lahko odločijo vsi, ki svoje stanovanjske razmere rešujejo s prenovno ali nakupom, pri čemer pa je pomembno, da se za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja šteje tudi, če je prosilec ali njegov partner že lastnik stanovanja, vendar ga ni odkupil po določbah stanovanjskega zakona. Skupna razpisna vsota znaša dve milijardi tolarjev.

Zasebno zdravstvo

Zanimanje za zasebno zdravstvo v okviru javnega zdravstva se veča. Do 1. oktobra se je prijavilo 257 novih kandidatov. Med njimi je največje zanimanje za privatno prakso v splošni medicini, v otroških dispanzerjih in

otroškem zobozdravstvu. Zdravniki si namreč ob polni moralni, strokovni in kazenski odgovornosti želijo tudi ekonomsko neodvisnost.

Po zadnjih podatkih je v Sloveniji na področju osnovne zdravstvene dejavnosti 146 zasebnih zdravnikov, 442 zobozdravnikov, 11 medicinskih sester za nego bolnikov in 314 drugih zasebnih zdravstvenih delavcev, med njimi več kot 200 zobotehnikov.

Kar 2,4 plače za meter stanovanja

Če primerjamo povprečno ceno kvadratnega metra novega stanovanja v prvih šestih mesecih letos z letošnjo šestmesečno povprečno ceno plačo, dobimo, da je bilo treba za meter novega stanovanja odšteti kar 2,4 plače. Za primerjavo povejmo, da smo pred poldrugim desetletjem dobili kvadratni meter novega stanovanja že za 1,7 povprečne čiste plače, leta 1980 pa je bila dovolj že poldruga plača. To pomeni, da je danes veliko težje priti do stanovanja kot včasih. Nič čudnega torej, da mladi živijo tudi do 30 leta starosti pri starših in si pozno ustvarijo družino, da o padanju rodnosti sploh ne govorimo.

Varstveni dodatek

Eden izmed kazalcev, kako upokojenci živijo, je tudi varstveni dodatek. Do varstvenega dodatka so upravičeni upokojenci, ki imajo nižjo pokojnino od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo in nimajo drugega premoženja ali prejemkov. Oktobra je varstveni dodatek prejelo več kot 45.000 upokojencev, kar je 15 odstotkov manj kot decembra lani. Letošnji stroški pokojninski predpisi namreč zahtevajo, da morajo upravičenci vsako leto znova dokazati, da izpolnjujejo zakonske pogoje.

Največ prejemnikov (več kot 17.000) varstvenega dodatka je bilo oktobra med družinskiimi upokojenci. Največji možni varstveni dodatek k starostni pokojnini je bil oktobra 16.615 tolarjev, k invalidski pokojnini 18.989 tolarjev in k družinski pokojnini 22.338 tolarjev.

NAJNOVEJŠE NA TRGU UPORABNE STROKOVNE LITERATURE ZA UPRAVLJALSKO PRAKSO V PODJETJIH!

Če ste:

- **menedžer**
- **delavski predstavnik (član sveta delavcev, sindikalni zaupnik, predstavnik v nadzornem svetu, delavski direktor) v podjetju**
- **strokovni delavec na kadrovskem področju**

in želite pri svojem delu iti v korak z razvitim svetom ter biti zares uspešni,

ALI SI LAHKO PRIVOŠČITE, DA NE BI POZNALI NAJSODOBNEJŠIH SVETOVNIH TENDOV NA PODROČJU KREATIVNEGA VKLJUČEVANJA ČLOVEŠKEGA DEJAVNIKA V PRIZADEVANJA ZA VEČJO POSLOVNO USPEŠNOST PODJETIJ???

Svetovno in domačo strokovno literaturo iz tega področja je za vas proučil mag. **Mato Gostiša** ter najpomembnejša spoznanja strnil v najnovejši knjigi

PARTICIPATIVNI MANAGEMENT

Sodobna teorija in praksa organizacijske udeležbe zaposlenih v svetu in pri nas

Zanesljivo boste presenečeni nad spoznanjem, kako daleč za razvitim svetom (v nasprotju s pogostim precej domišljavim samopričanjem) v resnici caplja slovenska menedžerska praksa glede učinkovitosti upravljanja človeških virov in oblikovanja zaposlenih v največjo konkurenčno prednost podjetji ter kako strahotno napačno je žal pri nas prevladujoče menedžersko gledanje na celovito razvijanje sistema delavske participacije v podjetjih.

Knjiga je izšla v sozaložbi ČZP Enotnost in študijskega centra za industrijsko demokracijo "Studio participacis" in jo lahko naročite pisno na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, ali po telefonu 061/321-255 ali faksu 061/311-956. Cena knjige je 6.500 tolarjev (+5% p. d.).

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, nepreklicno naročamo izvodov knjige

PARTICIPATIVNI MANAGEMENT

Ime in priimek osebe, ki daje naročilo:

Račun nasloviti na (firma):

Ulica, poštna številka in kraj:

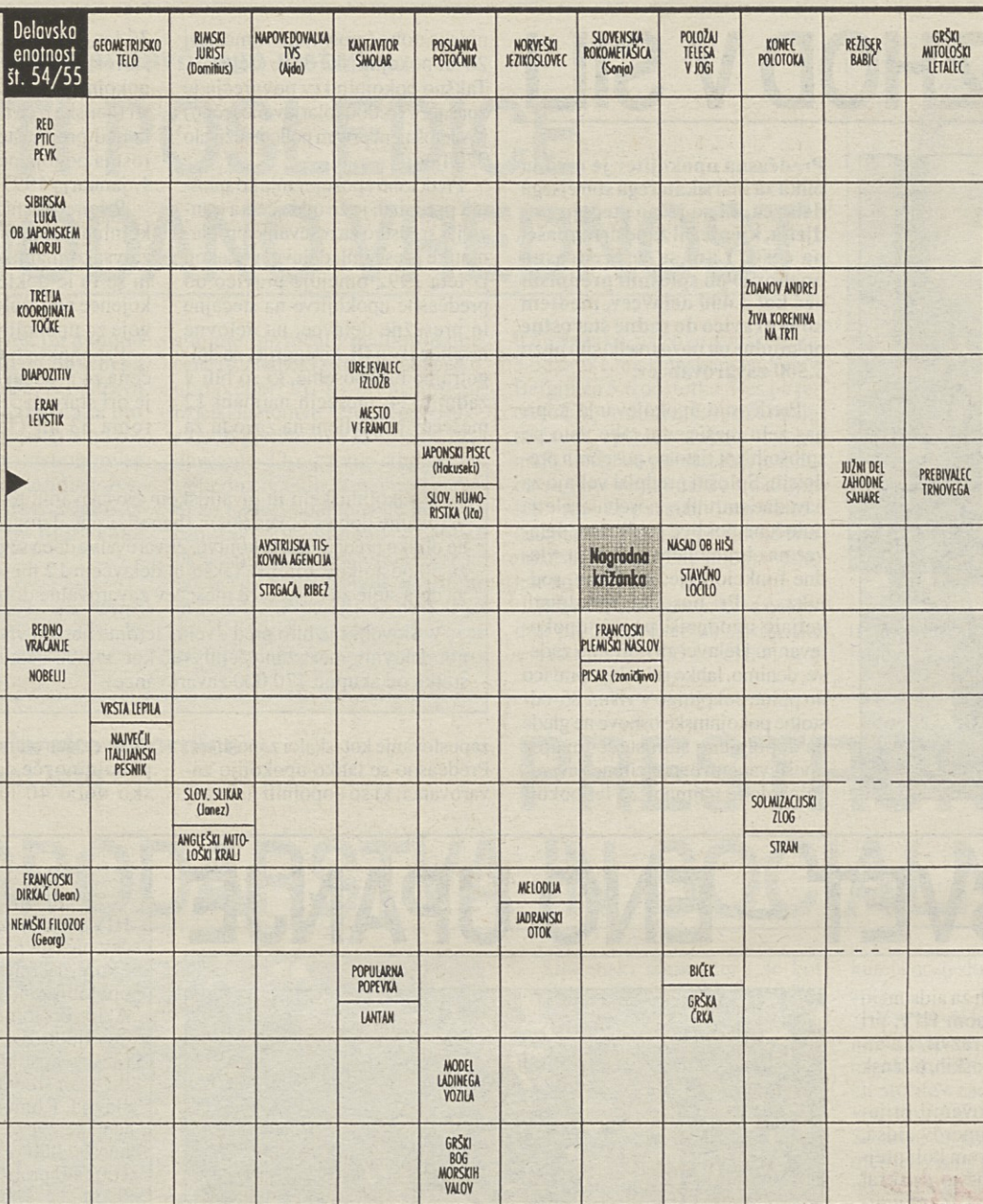
1. Račun bomo poravnali v zakonskem roku.

2. Knjigo mi pošljite po povzetju (za individualne naročnike).

Žig

Podpis:

Datum:



POZOR! K sodelovanju vabimo vse (podjetja in trgovine), ki bi lahko s svojimi izdelki obogatili naš nagradni sklad.

Ta teden je praktično nagrado uro Etic Quartz v naš nagradni sklad prispevalo podjetje ZODIAC d.o.o., Grosuplje, Kolodvorska 2. Program: CASUCCI, ZIPPO, MEGALYTE, URE: CITIZEM, CASIO...

Metod Zalar, direktor borze